

Міжнародна
організація
праці

Проєкт виконується
Міжнародною організацією праці

Проєкт фінансується
Європейським Союзом

Проєкт ЄС-МОП

«На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»

OSH

**Проєкт правового акта
«Про затвердження Мінімальних вимог
щодо безпеки та охорони здоров'я працівників
у робочих зонах»
підготовлений Державною службою України з питань праці**

**Технічні рекомендації Проєкту ЄС-МОП
щодо ефективнішого узгодження
з міжнародними і європейськими стандартами
з питань праці та успішними практиками**

Вересень 2021 року

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	2
СТИСЛИЙ ВИКЛАД.....	3
I. ОСНОВНІ ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ	5
II. ОСНОВНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СЛІД ПОКРАЩИТИ	7
III. ДЕТАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОЄКТУ ЄС-МОП.....	12
ЛІТЕРАТУРА	65

СТИСЛИЙ ВИКЛАД

Проект правового акта «Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах», підготовлений Державною службою України з питань праці (Держпраці), спрямований на узгодження національного законодавства з питань безпеки та здоров'я на роботі (БЗР) із Директивою Ради 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах¹, як передбачено у статтях 419-424 та Додатку XL до Глави 21 [Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони](#) (УА)².

Ці технічні поради та рекомендації до вищезгаданого проекту правового акта подаються у рамках заходів 1.1.1 та 1.1.2 Проекту ЄС-МОП «[На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні](#)».

За дорученням МОП їх підготував Педро Нуно Пімента Браш, старший інспектор праці та колишній Генеральний інспектор Управління з питань умов праці Португалії, колишній голова робочої групи MACHEX Комітету старших інспекторів праці (КСІП) Європейської Комісії.

Мета цих технічних рекомендацій – сприяти ефективнішому узгодженню вищезгаданого проекту правового акта Держпраці з основними міжнародними³ та європейськими⁴ трудовими нормами і успішними практиками.

Вони ґрунтуються на матеріалах попереднього Проекту ЄС-МОП «[Зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці та подолання незадекларованої праці](#)», зокрема на результатах аналізу і рекомендаціях, наведених у затвердженому «[Національному профілі з безпеки та гігієни праці. Україна – 2018](#)», запропонованих «[Настановах і рекомендаціях до концепції реформування національної системи запобігання професійним ризикам і заохочення безпеки та гігієни праці](#)», «[Стислих нотатках з основних аспектів узгодженості між українським національним законодавством і вибраними директивами ЄС](#)», «[Білій книзі «Директиви ЄС та реформування законодавства України з БЗР і трудових відносин»](#) та «[Дорожній карті наближення національного законодавства щодо умов праці до законодавства ЄС](#)».

¹ Перша окрема Директива у значенні параграфу 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС.

² Див. с. L 161/157 and L 161/1983 Офіційного вісника Європейського Союзу від 29.05.2014 р.

³ Зокрема з такими конвенціями МОП: [Конвенцією 2006 р. про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі \(№ 187\)](#), [Конвенцією 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі \(№ 155\)](#), [Конвенцією 1985 р. про служби здоров'я на роботі \(№ 161\)](#), [Конвенцією 1964 р. про гігієну в торгівлі та установах \(№ 120\)](#), [Конвенцією 1947 р. про інспекцію праці \(№ 81\)](#) та [Конвенцією 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві \(№ 129\)](#).

⁴ Перш за все з [Директивою Ради 89/391/ЄЕС](#) від 12 червня 1989 р. про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі, та з [Директивою Ради 89/654/ЄЕС](#) від 30 листопада 1989 р. щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах (першою окремою Директивою у значенні параграфу 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).

Крім того, вони узгоджені з чотирма пакетами технічних рекомендацій, наданими Проектом ЄС-МОП (у [жовтні](#) та [листопаді](#) 2020 року й [лютому](#), [червні](#) та [липні](#) 2021 року), щодо узгодження розробленого Мінекономіки проекту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (спрямованого на транспонування Рамкової Директиви ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС у національну правову базу) з відповідними міжнародними та європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками в цій сфері.

Ці технічні рекомендації не слід розглядати як офіційні коментарі МОП або як замітник позицій наглядових органів МОП.

Крім того, експертно-технічні думки, виражені тут, не відображають офіційну думку Європейського Союзу, і відповідальність за них не може покладатися на Європейський Союз.

У **першому** розділі висвітлено основні позитивні сторони цього проекту правового акта. У **другому** розділі зазначено основні аспекти, що потребують подальшого вдосконалення. **Третій** розділ містить детальний виклад необхідних змін і пропозиції щодо більш доречної редакції відповідних положень, а також обґрунтування цих змін.

Ми очікуємо, що ці технічні рекомендації можуть допомогти вдосконаленню законодавства та покращенню його узгодженості з відповідними міжнародними та європейськими стандартами в сфері праці та успішними практиками, що може реально сприяти забезпеченню гідних умов праці в Україні.

Київ, 10 вересня 2021 року

Проект ЄС-МОП

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Офіс МОП для країн Центральної та Східної Європи

I. ОСНОВНІ ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ

Дивлячись на положення проєкту правового акта «Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах», підготовленого Держпраці, у світлі основних застосованих міжнародних і європейських стандартів з питань праці та успішними практиками, можна визначити низку позитивних аспектів, які викладено нижче.

1. Розроблено сучасний правовий акт, який узгоджує національне законодавство з застосованими міжнародними та європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками в галузі вимог щодо безпеки та здоров'я у робочих зонах.
2. Він відображає більш цілеспрямований і організаційний запобіжний підхід, як того вимагають Директива Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року, Конвенція МОП 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) і Конвенція МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155).
3. Він демонструє зміщення від підходу, ґрунтованого на захисті, корегуванні та відшкодуванні, у бік підходу, який зосереджений на запобіганні та передбачає застосування до робочих зон загальних принципів запобігання (ЗПЗ), включно з обов'язком роботодавців оцінювати й контролювати професійні ризики.
4. У ньому визначено обов'язки роботодавців щодо облаштування і компоновки місця роботи з метою гарантувати кращий рівень безпеки та здоров'я на роботі й забезпечити працівникам належні умови праці.
5. У ньому встановлено мінімальні вимоги та правила, що мають застосовуватися у процесах технічного обслуговування з метою постійного забезпечення належних умов праці та високих рівнів безпеки у робочих зонах, а також щодо використання робочого обладнання і пристроїв.
6. Передбачено надання інформації та інструкцій працівникам і навчання працівників, а також гарантуються консультації з працівниками та їхня участь.
7. Наближення національного законодавства до правової бази ЄС із БЗР, а саме до Директиви Ради 89/654/ЄЕС, забезпечує кращу координацію, узгодженість і взаємозв'язок між законодавством із БЗР і його спрощення, що полегшує його розуміння та практичне застосування, як уже визнано низкою держав-членів ЄС⁵.
8. Цей правовий акт передбачає принцип застосування до всіх галузей економічної діяльності, включно з державним управлінням, як того вимагають Директива Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року та Конвенція МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155). Зі сфери його дії виключені тільки ті робочі зони,

⁵ Європейська Комісія (2017), Оцінка практичного виконання директив ЄС із безпеки та здоров'я на роботі (БЗР) у державах-членах ЄС – Директива щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах.

характеристики яких зовсім не відповідають стандарту типової будівлі та які, отже, підпадають під дію окремого і спеціального законодавства.

9. Цей правовий акт посилює регулювання обов'язків роботодавців щодо робочих зон, використовуваних уперше, а також триваліший перехідний період для робочих зон, які вже використовуються.

II. ОСНОВНІ АСПЕКТИ, ЯКІ СЛІД ПОКРАЩИТИ

Що стосується основних аспектів, які необхідно доопрацювати та вдосконалити задля точнішого узгодження цього проекту правового акта з вищезгаданими міжнародними і європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками, то деякі з них викладено нижче.

1. Цей правовий інструмент за типологією повинен бути як мінімум постановою/розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ), а не наказом Міністерства соціальної політики (чи Міністерства економіки), не лише для забезпечення необхідної юридичної сили ієрархічно вищого правового акта – виключаючи в такий спосіб вже існуючі інші закони з цих самих питань – а й для забезпечення стабільності правової бази, що дозволить посилити правову визначеність. Крім того, директива – це акт загального застосування в усіх країнах ЄС, тому її імплементація повинна забезпечуватися юридично еквівалентним інструментом. Вибір ієрархічно вищого законодавчого акта прийнятий усіма державами-членами ЄС, про що свідчить оцінка, проведена у 2004 році Європейською Комісією⁶. Цей правовий інструмент повинен мати необхідну юридичну силу для забезпечення його ефективного застосування, спростування положень чинних правових актів, які йому суперечать, та гарантування його стабільності й постійності, які потрібні для забезпечення визначеності та безпечності правової системи, як уже рекомендувалося раніше⁷. Коротко кажучи, це стосується узгодженості реформи законодавства з БЗР у його внутрішній структурі, а також із чинними правовими актами, зокрема шляхом належного використання ієрархії законів.
2. Назву правового акта «Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах», а також додатків слід замінити на «Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я у робочих зонах»:
 - а. Слово «охорони» слід видалити, тому що:
 - і. вимоги стосуються не лише «охорони» здоров'я працівників, а і безпеки та попередження впливу професійних ризиків, які не були повністю усунуті (або в достатній мірі усунуті) завдяки іншим заходам відповідно до загальних принципів запобігання. Фактично, якщо охорона зосереджена на мінімізації

⁶ Див. Повідомлення Комісії Європейському Парламентові, Раді, Європейському економічному і соціальному комітетові та Комітетові регіонів про практичне застосування положень директив про безпеку та здоров'я на роботі 89/391 (рамкова), 89/654 (робочі зони), 89/655 (робоче обладнання), 89/656 (засоби індивідуального захисту), 90/269 (ручна обробка вантажів) і 90/270 (екранні пристрої), Брюссель, 05.02.2004 р., [COM\(2004\) 62 final](#)

⁷ Див., наприклад, рекомендацію «Передбачити, щоб нормативно-правові акти, якими транспоновано нормативно-правову базу з БЗР Європейського Союзу, мали вищу юридичну силу по відношенню до іншого законодавства», викладену в п. 4) розділу 2 «Законодавчі заходи» Частини IV «Рекомендації» на с. 54 публікації «[Директиви ЄС та реформування законодавства України з БГП і трудових відносин](#)», щоб уникнути ризику «можливості для ієрархічно нижчих джерел права», що зазначено у пункті «Прийняти програму законодавчих заходів», наведеного у Частині V «Дорожня карта» на с. 61 цього документа.

- наслідків руйнівної події, що вже сталася, запобігання націлене на уникнення настання руйнівної події взагалі, а тому є більш ефективним;
- ii. Це дасть можливість краще узгодити положення правового акта із положеннями Директиви Ради 89/654/ЄЕС щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах;
 - b. «вимоги щодо безпеки та здоров'я» стосуються не «працівників», а «робочих зон». Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших окремих директив – а саме Директиви 89/654/ЄЕС, а також Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155) та 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) - стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах. Хоча мета Директиви 89/654/ЄЕС – запровадити внутрішню систему запобігання професійним ризикам у робочих зонах, кінцевими реципієнтами якої фактично є «працівники», передбачені правила спрямовані й застосовуються до різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах (це працівники, роботодавці, самозайняті особи), зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Хоча працівники є реципієнтами такої системи запобігання професійним ризикам (оскільки вся система спрямована на забезпечення безпеки та здоров'я тих, хто працює у робочих зонах, а саме працівників), заявляти, що мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я застосовуються тільки до працівників, означало б применшення значущості цієї системи. Ці вимоги поширюються не лише на працівників: крім працівників, вони поширюються на всіх осіб (наприклад, клієнтів, постачальників, субпідрядників, відвідувачів), які впливають на безпеку та здоров'я у робочих зонах, а також на самі робочі зони.
3. Слід покращити систематику, структуру і чіткість цього правового акта, щоб спростити його, полегшити розуміння його положень та перехресні посилання на них у тексті, а найголовніше – сприяти його загальному розумінню і ефективному застосуванню, і, крім цього, забезпечити його точніше узгодження з Директивою ЄС 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року, а саме шляхом:
 - a. запровадження розділів для групування різних типів розглянутих питань;
 - b. забезпечення того, щоб кожна правова норма, припис або положення відповідали одному, чітко визначуваному та ієрархічно пронумерованому абзацу;
 - c. групування положень, що стосуються одного питання, в одній статті й забезпечення належної ієрархічної нумерації всіх статей;
 - d. уникнення повторення правових приписів, наявних в інших законах (наприклад, щодо ЗІЗ, положень щодо надзвичайних ситуацій, координації та співпраці у разі роботи, одночасної чи послідовної, працівників різних підприємств в одній робочій зоні тощо), тому що таке повторення може потягти за собою неадекватні інтерпретаційні ефекти, які порушують правову визначеність і безпеку правового режиму.
 4. Слід також переглянути застосовну термінологію для її кращого узгодження з міжнародними і європейськими стандартами. «Охорона праці» і «гігієна праці» слід замінити відповідно на «безпека на роботі» і «здоров'я на роботі» (що включає

«гігієну»). Ці терміни більш коректні. Також часто вживаний термін «охорона» слід замінити на «запобігання», оскільки охорона зосереджена на мінімізації наслідків руйнівної події, що вже сталася, а запобігання націлене на уникнення настання руйнівної події взагалі, а тому є більш ефективним з точки зору безпеки і здоров'я працівників.

5. Відсутнє визначення державного органу, який має правову компетенцію щодо сприяння, контролю і забезпечення дотримання положень даного правового акта. У державах-членах ЄС у більшості випадків забезпечення дотримання вимог безпеки та здоров'я є обов'язком загального органу інспекції праці, що підтримується визначенням кримінальних або адміністративних санкцій⁸. Тому рекомендується передбачити, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про працю, має правові повноваження на сприяння, контроль і забезпечення додержання цього правового акта, що забезпечить краще узгодження даного правового акта з:

- a) ст. 9(1) Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), згідно з якою «утілення в життя нормативно-правових актів, які стосуються безпеки та здоров'я на роботі та робочого середовища, забезпечується адекватною та відповідною системою інспекції»;
- b) ст. 3(1) Конвенції МОП 1947 року про інспекцію праці (№ 81) і ст. 6(1) Конвенції МОП 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві (№ 129), де визначено основні функції системи інспекції праці;
- c) ст. 4(2) Директиви 89/391/ЄЕС, згідно з якою «держави-члени повинні забезпечити належний контроль та нагляд».

6. Слід забезпечити також, щоб порушення положень цього правового акта належним чином охоплювалися правовими нормами, спрямованими на застосування санкцій за ці порушення. Рекомендується передбачити адекватні та стримувальні санкції за порушення положень цього правового акта, щоб забезпечити додержання цих положень і краще узгодити його з застосовними міжнародними та європейськими стандартами з питань праці, зокрема з такими:

- a) ст. 9(2) Конвенції МОП № 155, згідно з якою «система втілення в життя передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів»;
- b) ст. 18 Конвенції МОП № 81 і ст. 24 Конвенції МОП № 129, згідно з якими «відповідні санкції за порушення правових норм, виконання яких повинні забезпечувати інспектори праці, та за перешкоджання інспекторам праці у виконанні їхніх обов'язків, повинні передбачатися національним законодавством та ефективно застосовуватися».

7. Рекомендується також передбачити:

- a) дату набрання чинності цим правовим актом і додатками до нього;

⁸ Європейська Комісія (2017), Оцінка практичного виконання директив ЄС із безпеки та здоров'я на роботі (БЗР) у державах-членах ЄС.

- b) реалізацію заходів, необхідних для узгодження національної правової бази з положеннями цього правового акта з метою забезпечити його ефективне застосування;
 - c) перелік законодавчих актів, що скасовуються у зв'язку з набранням ним чинності, якщо це доречно.
8. Іноді перекладений текст не відображає точно зміст Директиви 89/654/ЄЕС, і, як наслідок, запропоновані правові положення не передають точно намір законодавця Співтовариства. Наприклад:
- a) Назва пункту 3 Додатка I – «Електричне обладнання». Проте, електрична установка передбачає фізичну роботу, що полягає в монтажі електричних систем у будівлі. Електрична система в контексті будівлі – це мережа провідників і обладнання, призначена для безпечного транспортування, розподілу та перетворення електричної енергії від пункту доставки або генерації до різних навантаж навколо будівлі, які споживають цю енергію. Отже, поняття «електрична установка» є ширшим, ніж поняття «електричне обладнання». Перше з них охоплює друге. Крім того, заголовок у п. 3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС – «Електричні установки».
 - b) Підпункт 4 пункту 11 «Двері та ворота» Додатка I говорить: «Якщо прозорі або світлопропускні частини дверей чи воріт виготовлені з матеріалу, що не має належної міцності, і є небезпека травмування працівників осколками цих частин, слід захистити ці частини від контакту з людьми». У будь-якому разі питання полягає не в тому, чи виготовлені двері з недостатньо міцного матеріалу, а в безпечності матеріалу. «Міцний» - це не синонім «безпечного». Міцний матеріал може не бути безпечним. Було б бажано знати, що означає термін «міцний» у контексті безпеки та здоров'я на роботі. Слово «безпечний» підсумовує те, що мається на увазі – п. 11(4) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. З іншого боку, мається також на увазі, щоб поверхні не руйнувалися, не розбивалися і не утворювали осколки, якими можуть бути травмовані працівники. Мова йде не лише про контакт з людьми, які можуть розбити поверхню дверей. Наприклад, двері можуть розбитися внаслідок неякісного монтажу. У тексті Директиви мається на увазі, що необхідно захистити ці поверхні дверей – не лише від контакту з працівниками, а й узагалі. Отже, слово «міцний» замінено словом «безпечний», а слова «від контакту з людьми» замінено словами «від руйнування».
 - c) У підпункті 6 цього ж пункту 11 Додатка I зазначено: «Двері або ворота, що відкриваються догори, повинні мати захист від ненавмисного опускання». У контексті безпеки та здоров'я на роботі недостатньо написати, що двері та ворота повинні бути встановлені так, щоб запобігти їх опусканню. У такому разі можна було б припустити – абсурдно – що для підтримки цих дверей та воріт можна скористатися цеглинами та дерев'яними кілками. Це не те, що мається на увазі. На увазі мається те, що двері та ворота мають внутрішній механізм – резервну систему – який запобігає їх руйнуванню. Терміни «механізм» наявний у пп. 11(6) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС і також доданий до цього тексту.

- d) У підпункті 5 пункту 13 Додатка II «Санітарні приміщення» сказано: «Робочі місця повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники, якщо це вимагається характером їхньої роботи, мали у своєму розпорядженні душові, розташовані поруч. Робочі місця повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники мали поблизу спеціальні приміщення із достатньою кількістю туалетів та рукомийників». Слід зауважити, що, враховуючи визначення терміна «робоче місце», неможливо обладнати робочі місця таким чином, щоб працівники користувалися душовими, розташованими поруч. Робочі місця, безсумнівно, в жодному разі не обладнуються душовими. Термін «робочі місця» замінено терміном «робочі зони». Пам'ятайте, що робочі зони включають робочі місця – див. п. 13.2.1 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Це невірне розуміння різниці між «робочими місцями» та «робочими зонами» іноді має місце і в інших положеннях.
- e) У підпункті 1 пункту 14 Додатка II проекту правового акта зазначено: «Робочі зони повинні бути обладнані засобами для надання домедичної допомоги. Ці засоби повинні мати позначення відповідно до Технічного регламенту та бути легкодоступними». Замість слова «засоби» вставлено слово «обладнання», тому що в цьому положенні Директиви мається на увазі, що матеріали/обладнання для надання першої допомоги повинні бути наявними в різних місцях однієї й тієї самої робочої зони. Це не «засоби для надання домедичної допомоги» - серед яких навіть може не бути обладнання для надання першої допомоги, - а реальне обладнання для надання першої допомоги – див. п. 14 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС.

Детальніші рекомендації щодо основних аспектів, зазначених вище, а також багатьох інших, поряд із відповідним обґрунтуванням, викладені у наступному розділі.

III. ДЕТАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОЄКТУ ЄС-МОП

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства соціальної політики України від ___ 2018 року № ____</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Постанова Кабінету Міністрів України від ___ 2021 року № _____</p>	<p>Цей нормативний акт за типологією повинен бути як мінімум постановою/розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ), не лише для забезпечення необхідної юридичної сили вищого за ієрархією правового акта – виключаючи в такий спосіб вже існуючі інші правові акти з цих самих питань – а й для забезпечення стабільності правової бази, що дозволить посилити правову визначеність.</p>
<p>Назва: «Мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах»</p>	<p>Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я у робочих зонах</p>	<p>Слова «охорона» і «працівників» слід виключити. Назву запропонованого правового акта («Мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах») слід замінити на «Мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я у робочих зонах».</p> <p>У першу чергу тому що:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги стосуються не лише «охорони» здоров'я працівників, а і безпеки та попередження впливу професійних ризиків, які не були повністю усунуті (або в достатній мірі усунуті) завдяки іншим заходам відповідно до загальних принципів запобігання. Фактично, якщо охорона зосереджена на мінімізації наслідків руйнівної події, що вже сталася, запобігання націлене на уникнення настання руйнівної події взагалі, а тому є більш ефективним;

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		<p>2. Це дасть можливість кращого узгодження із Директивою Ради 89/654/ЄЕС щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах</p> <p>Також «вимоги щодо безпеки та здоров'я» стосуються не «працівників», а «робочих зон».</p> <p>Сфера дії Директиви 89/391/ЄЕС та всіх подальших окремих директив – а саме Директиви 89/654/ЄЕС – а також Конвенцій МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155) та 2006 року про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187) - стосується безпеки та здоров'я у робочих зонах.</p> <p>Хоча мета Директиви 89/654/ЄЕС – запровадити внутрішню систему запобігання професійним ризикам у робочих зонах, кінцевими реципієнтами якої є фактично «працівники», передбачені правила спрямовані й застосовуються до різних зацікавлених суб'єктів у робочих зонах (це працівники, роботодавці, самозайняті особи), зобов'язуючи їх усіх ефективно управляти безпекою та здоров'ям у цих самих робочих зонах. Хоча працівники є реципієнтами такої системи запобігання професійним ризикам (оскільки вся система спрямована на забезпечення безпеки та здоров'я тих, хто працює у робочих зонах, а саме працівників), заявляти, що мінімальні вимоги щодо</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		<p>безпеки та здоров'я застосовуються тільки до працівників, означало б применшення значущості цієї системи. Ці вимоги поширюються не лише на працівників: крім працівників, вони поширюються на всіх осіб (наприклад, клієнтів, постачальників, субпідрядників, відвідувачів), які впливають на безпеку та здоров'я у робочих зонах, а також на самі робочі зони.</p>
I. Загальні положення	<p>Розділ I. Загальні положення Стаття 1. Предмет і сфера дії</p>	<p>Слід додати для точнішого узгодження з Директивою ЄС 89/654/ЄЕС, а також для покращення систематики, структури та чіткості правового акта.</p> <p>Прив'язка тексту до розділів і статей та, де необхідно, розбивка їх на пункти та підпункти узгоджується з ієрархічним рівнем постанови, а також із відповідною організацією юридичної термінології.</p> <p>Це важливо для визначення правових норм, порушення яких тягне за собою застосування публічних санкцій.</p>
<p>1. Ці Мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах (далі – Мінімальні вимоги) встановлюють вимоги щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці шляхом належного облаштування робочих місць, робочих зон, виробничих, санітарно-побутових та інших приміщень підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності і видів діяльності (далі – підприємство), безпечного використання</p>	<p>1. Ця постанова встановлює мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я працівників у робочих зонах та імплементує положення Директиви Ради 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я у робочих зонах (першої окремої Директиви у значенні параграфу 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).</p>	<p>Слід змінити згідно з рекомендацією для точнішого узгодження з Директивою ЄС 89/654/ЄЕС та цим правовим актом (який має бути постановою КМУ).</p> <p>Також видалити слова «охорона» і «працівники» із назви і замінити термін «охорона праці» більш коректним «безпека». Більше того, спрощення тексту цієї статті спрямоване на те, щоб не включати до неї приписи (створення безпечних і нешкідливих умов праці шляхом належного облаштування</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>працівниками засобів праці, забезпечення навчання працівників і залучення їх до вирішення питань охорони праці, регулювання взаємовідносин з охорони праці між підприємствами у разі залучення до виконання робіт працівників інших підприємств.</p> <p>2. Ці Мінімальні вимоги розроблено на основі Директиви Ради 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року про мінімальні вимоги стосовно безпеки та охорони здоров'я на робочому місці (перша окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).</p>		<p>робочих місць, робочих зон, виробничих, санітарно-побутових та інших приміщень підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і видів діяльності (далі – підприємство), безпечне використання працівниками робочого обладнання, забезпечення навчання працівників і залучення їх до вирішення питань безпеки праці, регулювання взаємовідносин з безпеки праці між підприємствами у разі залучення до виконання робіт працівників інших підприємств), які мають бути викладені далі в інших статтях. Завдяки цьому не буде повторень.</p> <p>Пункти 1 і 2 розділу I «Загальні положення» мають схожий зміст, який слід викласти в одній і тій самій статті. Пункт 2 стосується стандартів, набір яких відповідає вищезазначеним цілям.</p>
	<p>2. Положення і сфера дії Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» повною мірою поширюються на всю сферу, зазначену в параграфі 1, без шкоди для суворіших і (або) спеціальних положень, передбачених у цій постанові.</p>	<p>Цей пункт слід додати для кращого узгодження зі ст. 1(3) Директиви 89/654/ЄЕС, забезпечивши, щоб положення Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (яким транспонується Рамкова Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС) поширювалися також на мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я у робочих зонах, без шкоди для суворіших і (або) спеціальних положень, передбачених у цій постанові.</p> <p>Це забезпечує узгодженість із правовими актами в цій самій галузі системи норм.</p>
<p>3. Ці Мінімальні вимоги не поширюються на:</p>	<p>3. Ця постанова не поширюється ці Мінімальні вимоги не поширюються на:</p>	<p>Були враховані такі аспекти:</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>транспортні засоби, які застосовуються за межами підприємства або виробництва, а також робочих зон всередині транспортних засобів;</p> <p>будівельні майданчики, в тому числі, переміщені у просторі;</p> <p>підприємства добувної промисловості;</p> <p>риболовні транспортні засоби;</p> <p>поля, ліси та інші місцевості, що належать підприємствам, які провадять діяльність у сільському та/або лісовому господарствах, але перебувають за межами оброблюваних площ.</p>	<p>1) транспортні засоби, які застосовуються за межами робочих зон і/або приміщень роботодавця, а також робочі зони всередині транспортних засобів;</p> <p>2) тимчасові або мобільні будівельні майданчики, в тому числі переміщені у просторі;</p> <p>3) підприємства добувної промисловості;</p> <p>4) риболовні судна транспортні засоби;</p> <p>5) поля, ліси та інші землі, що належать сільськогосподарському або лісогосподарському підприємству і є його частиною, але розташовані далеко від споруд підприємства.</p>	<p>- термін «тимчасові або мобільні будівельні майданчики» однозначно характеризує будівельну діяльність у законодавстві БЗР у різних країнах Європи;</p> <p>- важливо розглядати риболовні судна не тільки як транспортні засоби, а й також як робочі зони та робочі місця;</p> <p>- у сільському та лісовому господарстві під дію цієї постанови не підпадають робочі зони, розташовані поза межами споруд, які забезпечують діяльність (як-от склади, майстерні з ремонту і технічного обслуговування, місця зберігання хімічних речовин тощо). В останніх приміщеннях постанова застосовується.</p>
<p>4. Ці Мінімальні вимоги не стосуються питань, пов'язаних з вимогами державних санітарних норм та правил.</p>	<p>Цей пункт слід видалити</p>	<p>Згадка про санітарні норми та правила є зайвою, тому що вони за визначенням не відносяться до сфери дії цієї постанови.</p>
<p>(I. Загальні положення)</p>	<p>Стаття 2. Визначення</p>	
<p>(I. Загальні положення)</p> <p>5. Терміни у цих Мінімальних вимогах уживаються в таких значеннях:</p> <p>робоче місце – місце постійного чи тимчасового перебування працівника в процесі трудової діяльності;</p> <p>постійне робоче місце – місце, де працівник перебуває більше 50 % свого робочого часу або більше 2 годин безперервно. Якщо робота виконується на різних ділянках робочої зони, постійним робочим місцем вважається вся зона;</p>	<p>1. У цілях цієї постанови терміни у ній уживаються в таких значеннях:</p> <p>1) робоча зона – місце, призначене для розташування робочих місць, у приміщенні підприємства та (або) установи, будь-яке інше місце на території підприємства та (або) установи, до якого працівники мають доступ під час виконання своєї роботи, а також будь-яке інше місце, що знаходиться під прямим або опосередкованим контролем роботодавця, де працівники знаходяться або куди вони повинні прямувати під час виконання своєї роботи;</p>	<p>У статті щодо визначень порядок викладення повинен іти від правила (визначення у п. 1) до винятку (ситуації, які виключаються з визначення, у п. 2).</p> <p>Нумерація, підпункти та рядки запроваджені для кращого викладення цього юридичного тексту згідно з правилом, за яким в одному підпункті або рядку має бути викладена одна правова норма.</p> <p>Визначення, які окреслюють сферу дії постанови, краще впорядковано, від</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>робочі зони – це місця у будівлях або спорудах, в яких знаходяться робочі місця працівників, включаючи будь-яке місце на території підприємства, до якого працівник має доступ при виконанні дорученої йому роботи.</p> <p>Інші терміни, що вживаються у цих Мінімальних вимогах, наведені у Законі України „Про охорону праці” та Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 1992 року № 442 (зі змінами).</p>	<p>2) робоче місце – місце постійного чи тимчасового перебування працівника в процесі трудової діяльності;</p> <p>3) постійне робоче місце – місце, де працівник перебуває більше 50 % свого робочого часу або більше 2 годин безперервно. Якщо робота виконується на різних дільницях робочої зони, постійним робочим місцем вважається вся зона;</p> <p>4) тимчасове робоче місце – місце, де працівник перебуває не більше 50% свого робочого часу або не більше 2 годин безперервно.</p>	<p>загального (робоча зона) до найбільш конкретного (робоче місце).</p> <p>Крім того, рекомендоване визначення терміна «робоча зона» спрямовано на забезпечення узгодження як із ст. 3(с) Конвенції МОП № 155, так і з ст. 2 Директиви 89/654/ЄЕС.</p> <p>Запропоноване положення «Якщо робота виконається на різних дільницях робочої зони, постійним робочим місцем вважається вся зона» слід видалити, тому що, якщо робота виконується на різних дільницях робочої зони, це значить лише, що за відповідним працівником закріплено декілька робочих місць – а не те, що робоча зона стає робочим місцем!</p> <p>Пряме посилання на інші визначення є зайвим, тому що вони є передумовою тлумачення цієї постанови за принципом єдності правового режиму (див. запропонований п. 2 ст. 1).</p>
	Розділ II. Обов’язки роботодавців	Для кращого узгодження з Директивою 89/654/ЄЕС.
II. Загальні обов’язки роботодавця	Стаття 3. Перевірки стану безпеки	Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта.
<p>1. Роботодавець зобов’язаний: проводити дослідження умов праці у робочих зонах та на робочих місцях з метою оцінки стану безпеки та гігієни праці працівників і його покращення;</p>	<p>1. Роботодавець зобов’язаний:</p> <p>1) проводити дослідження умов праці у робочих зонах та на робочих місцях з метою оцінки та контролю професійних ризиків і покращення стану безпеки та здоров’я працівників;</p>	<p>Питання перевірок стану безпеки має істотне значення для того, щоб бути виділеним в окрему статтю.</p> <p>Крім того, важливо уточнити, що перевірки стану безпеки спрямовані також на оцінку і контроль професійних ризиків, для кращого</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
вживати необхідних заходів для попередження та усунення виявлених за результатами дослідження умов праці ризиків з урахуванням їх додаткового та/або спільного впливу.	2) вживати необхідних заходів для попередження та усунення виявлених за результатами дослідження умов праці професійних ризиків з урахуванням їх додаткового та/або спільного впливу.	узгодження постанови із ст. 6(3)(а) та 9(1)(а) Директиви 89/391/ЄЕС. Термін «гігієна» замінити на «здоров'я» (останній є ширшим і включає гігієну). Також запроваджено нумерацію за правилом «одна норма на кожний підпункт».
У разі виникнення на території підприємства надзвичайних ситуацій і нещасних випадків роботодавець повинен вжити термінових заходів для евакуації працівників, надання домедичної допомоги потерпілим, локалізації і ліквідації аварії або пожежі, усунення їх наслідків, за необхідності залучити зовнішні служби невідкладної медичної допомоги, професійні аварійно-рятувальні служби, підрозділи пожежної охорони.	3) створити умови і вжити відповідних заходів для надання домедичної допомоги, пожежогасіння, евакуації та порятунку працівників таким чином, щоб забезпечити безпеку і здоров'я працівників у випадку серйозної і неминучої загрози, як передбачено законом «Про безпеку і здоров'я працівників на роботі», яким транспонується Рамкова Директива із БЗР 89/391/ЄЕС.	Для кращого узгодження із проєктом закону Мінекономіки «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким транспонується Рамкова Директива із БЗР 89/391/ЄЕС (наразі щодо нього проводяться консультації) і в якому більш детально прописані положення щодо управління і організації реагування на надзвичайні ситуації (пожежі, надання першої допомоги, евакуація працівників).
	Стаття 4. Загальні вимоги	
4. Під час створення робочих зон, що будуть використовуватися вперше, роботодавець повинен забезпечити їх відповідність вимогам, що наведені у додатку 1 до Мінімальних вимог.	1. Роботодавці зобов'язані забезпечити, щоб робочі зони, що використовуються вперше після набрання чинності цією постановою, відповідали мінімальним вимогам щодо безпеки та здоров'я, наведеним у Додатку I до цієї постанови.	Для кращого узгодження з ст. 3 Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, слід перенумерувати пункт.
5. Зміни, розширення та/або переобладнання робочих зон роботодавець повинен проводити відповідно до вимог, що наведені у додатку 1 до Мінімальних вимог.	2. Роботодавці зобов'язані забезпечити, щоб у випадку змін, розширення та (або) переобладнання робочих зон після набрання чинності цією постановою ці зміни, розширення та (або) переобладнання відповідали мінімальним вимогам, наведеним у Додатку I до цієї постанови.	Для кращого узгодження з ст. 5 Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, слід перенумерувати пункт.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
6. Для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників роботодавець повинен протягом трьох років після дати набрання чинності цими Мінімальними вимогами вжити необхідних заходів щодо приведення робочих зон, що вже використовувались на дату набрання чинності цими Мінімальними вимогами, у відповідність до вимог, що наведені у додатку 2 до Мінімальних вимог.	3. Роботодавці зобов'язані забезпечити, щоб робочі зони, що вже використовувались до набрання чинності цією постановою, були приведені у відповідність до мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я, наведених у Додатку II до цієї постанови, не пізніше, ніж через три роки після цієї дати.	Для кращого узгодження з ст. 4 Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, слід перенумерувати пункт.
З- 3 метою забезпечення безпеки та гігієни праці працівників роботодавець забезпечує:	4. 3 метою забезпечення безпеки та здоров'я працівників роботодавець забезпечує:	Слід перенумерувати пункт. Термін «гігієна» замінити на «здоров'я» (останній є ширшим і включає гігієну).
експлуатацію та обслуговування робочих зон таким чином, щоб працівники могли виконувати покладену на них роботу без загрози їх безпеці та здоров'ю;	1) експлуатацію та обслуговування робочих зон у спосіб, що дозволяє працівникам виконувати покладену на них роботу без загрози їх безпеці та здоров'ю;	Формулювання дещо змінено для покращення чіткості. Крім того, слід пронумерувати абзац.
виконання робіт у робочих зонах під наглядом особи, відповідальної за безпечне виконання таких робіт;	2) виконання робіт у робочих зонах під наглядом особи, відповідальної за безпеку та здоров'я під час виконання таких робіт;	Формулювання дещо змінено для покращення чіткості. Крім того, слід пронумерувати абзац.
навчання та перевірку знань працівників, які виконують роботи, пов'язані із специфічними для них ризиками;	Ці пункти слід перенести в окрему статтю.	Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта ці положення (навчання) працівників слід перенести в окрему статтю (ст. 6), див. нижче.
розробку та затвердження положень, інструкцій, інших актів з охорони праці підприємства, що встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників у робочих зонах та/або на робочих місцях;	Ці пункти слід перенести в окрему статтю.	Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта ці положення (інформація та (або) інструкції для працівників) слід перенести в окрему статтю (ст. 5), див. нижче. Замінити термін «охорона праці» на «безпека праці».

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 24 березня 2008 року № 53, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 травня 2008 року за № 446/15137;	3) Вибір і забезпечення найбільш підходящими ЗІЗ відповідно до Постанови КМУ «Мінімальні вимоги безпеки і здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту у робочій зоні, якою транспонується Директива Ради 89/656/ЄЕС.	Для кращого узгодження із Директивою ЄС 89/656, яка безпосередньо регулює питання вибору і надання ЗІЗ. Проєкт ЄС-МОП уже надав технічні рекомендації щодо кращого узгодження Наказу МСП № 1804 від 29.11.2018 «Про затвердження Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці» із згаданю Директивою 89/656/ЄЕС.
наявність відповідних засобів для надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасних випадків;	4) наявність відповідних засобів для надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасних випадків;	Нумерація згідно з правилом «одна норма на кожний пункт (підпункт)».
здійснення регулярних інструктажів з питань охорони праці;	Рекомендується видалити з причин, зазначених у сусідній графі.	Це – один із загальних принципів запобігання, що вже включено до проєкту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким транспонується Рамкова Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС. Крім того, він уже зазначений нижче (у ст. 5).
вільний доступ до підходів до аварійних виходів та шляхів евакуації, а також можливість користування ними в будь-який момент;	5) щоб шляхи пересування до аварійних виходів, самі аварійні виходи та підходи до шляхів евакуації постійно були вільними та чистими;	Формулювання дещо змінено для кращого узгодження зі ст. 6 Директиви 89/654/ЄЕС і для покращення чіткості. Дата набрання чинності та термін дії двох додатків установлені у ст. 10. Нумерація згідно з правилом «одна норма на кожний пункт (підпункт)».
підтримання робочих зон та пристроїв, зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог, у робочому стані, а у разі виявлення несправностей –	6) технічне обслуговування робочих зон і обладнання та пристроїв, зокрема зазначених у Додатках I і II;	

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
вжиття невідкладних заходів щодо їх усунення;		
підтримання робочих зон та пристроїв, зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог, у робочому стані, а у разі виявлення несправностей – вжиття невідкладних заходів щодо їх усунення;	7) у разі виявлення несправностей у робочих зонах та (або) в обладнанні та пристроях – вжиття невідкладних заходів щодо їх усунення;	
регулярне очищення робочих зон та пристроїв, зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог;	8) регулярне очищення робочих зон, обладнання та пристроїв, зокрема зазначених у пп. 6 Додатка I і Додатка II стосовно вентиляції закритих робочих зон зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог;	
регулярний нагляд та перевірки здатності функціонування захисних засобів і пристроїв, призначених для запобігання або усунення небезпек, зокрема тих, які зазначені у додатках 1 та 2 до Мінімальних вимог.	9) регулярний нагляд, технічне обслуговування та перевірки здатності функціонування захисних засобів і пристроїв, призначених для запобігання або усунення небезпек, зокрема тих, які зазначені у додатках I і II до цієї постанови 1 та 2 до Мінімальних вимог.	
7. Якщо одночасно в одній робочій зоні виконуються роботи працівниками різних роботодавців (підприємств), то кожен з них зобов'язаний співпрацювати один з одним з метою застосування заходів безпеки та захисту здоров'я працівників відповідно до вимог законодавства, інформувати один одного про будь яку ситуацію, яка може становити небезпеку, а також повинен забезпечити розмежування ділянок обслуговування (меж відповідальності).	Рекомендується видалити з причин, зазначених у сусідній графі.	Питання управління БЗР у випадку одночасного виконання робіт працівниками різних роботодавців (обов'язки з координації та співпраці) слід включити до правового акта, яким транспонується Рамкова Директива ЄС із БЗР 89/656/ЄЕС, як прямо зазначено в проєкті Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі». Цей закон має ширшу сферу дії, тому обмежувати її шляхом зазначення її тут нераціонально.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>8. Роботодавець вживає усіх необхідних заходів щодо отримання працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, усієї необхідної інформації щодо безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах відповідно до законодавства.</p>	<p>Ці пункти слід перенести в окрему статтю. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я» з причин, описаних раніше.</p>	<p>Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта ці положення (інформація та (або) інструкції для працівників) слід перенести в окрему статтю (ст. 5), див. нижче. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я», як було запропоновано раніше.</p>
<p>9. Роботодавець зобов'язаний завчасно інформувати працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноважену найманими працівниками особу з питань охорони праці, про всі заходи, що мають бути вжиті для забезпечення безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах.</p>		
<p>10. Роботодавці зобов'язані проводити консультації з працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, а також надавати їм можливість брати участь в обговореннях усіх питань, що пов'язані із забезпеченням їх безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах.</p>		<p>Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта ці положення (консультації з працівниками та участь працівників) слід перенести в окрему статтю (ст. 7), див. нижче. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я», як було запропоновано раніше.</p>
<p>11. Роботодавець повинен враховувати, у разі доцільності, пропозиції працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці щодо безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах, та сприяти участі працівників у</p>		

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
вирішенні питань, що стосуються безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах.		
12. Уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право вимагати від роботодавця вжиття відповідних заходів і подавати з цією метою роботодавцеві пропозиції щодо зменшення небезпек для працівників та/або усунення джерел загрози їхній безпеці та здоров'ю у робочих зонах.	Ці пункти слід перенести в окрему статтю. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я» з причин, описаних раніше.	Для покращення систематики, структури та чіткості правового акта ці положення (консультації з працівниками та участь працівників) слід перенести в окрему статтю (ст. 7), див. нижче. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я», як було запропоновано раніше.
13. Працівники, уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право, відповідно до законодавства, звертатися до служби охорони праці підприємства, якщо вони вважають, що вжиті роботодавцем заходи та застосовані ним засоби недостатні для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах.		
	Стаття 5. Інформація та інструкції для працівників	
розробку та затвердження положень, інструкцій, інших актів з охорони праці підприємства, що встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників у робочих зонах та/або на робочих місцях;	1. Роботодавець зобов'язаний: 1) розробити та затвердити положення, інструкції, інші акти з безпеки та здоров'я на роботі підприємства або установи, що встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників у робочих зонах та/або на робочих місцях;	З метою покращення чіткості та систематики постанови пропонується вставити тут окрему статтю щодо інформації та (або) інструкцій для працівників. Замінити терміни «охорона праці» і «охорона здоров'я» більш коректним «безпека і здоров'я на роботі», як запропоновано вище.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>8. Роботодавець вживає усіх необхідних заходів щодо отримання працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, усієї необхідної інформації щодо безпеки і охорони здоров'я—працівників у робочих зонах відповідно до законодавства.</p>	<p>2) Роботодавець вживає вжити усіх необхідних заходів щодо отримання працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань безпеки та здоров'я на роботі усієї необхідної інформації щодо безпеки і здоров'я працівників у робочих зонах відповідно до законодавства;</p>	<p>Слід пронумерувати абзаци для кращої ідентифікації за правилом «один підпункт для кожної правової норми».</p> <p>Вираз «відповідно до законодавства» викликає проблеми тлумачення і може призвести до перенесення строку введення цього стандарту в дію.</p>
<p>9. Роботодавець зобов'язаний завчасно інформувати працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноважену найманими працівниками особу з питань охорони праці, про всі заходи, що мають бути вжиті для забезпечення безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	<p>3) Роботодавець—зобов'язаний завчасно інформувати працівників, уповноважених представників профспілки та/або уповноважених найманими працівниками осіб з питань безпеки та здоров'я на роботі про всі заходи, що мають бути вжиті для забезпечення безпеки і здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	<p>Обґрунтування запропонованого видалення слова «працівників» наведено вище у пункті «Назва».</p>
	<p>Стаття 6. Навчання та інформування працівників</p>	
	<p>Без шкоди для положень щодо навчання та інформування з БЗР, що містяться у Законі України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким транспонується Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС, роботодавець повинен забезпечити навчання та перевірку знань працівників, які:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) виконують роботи, пов'язані із специфічними для них ризиками; 2) відповідають за проведення регулярного нагляду, перевірки безпеки та оглядів у робочих зонах; 3) відповідають за технічне обслуговування робочих зон, обладнання та пристроїв. 	<p>З метою покращення чіткості та систематики постанови пропонується вставити тут окрему статтю щодо навчання.</p> <p>Це також забезпечить краще узгодження з проєктом Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (яким транспонується Рамкова Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС), щодо якого наразі ведуться консультації.</p> <p>Слід пронумерувати абзаци для кращої ідентифікації за правилом «один пункт (підпункт) для кожної правової норми».</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		Доречно визначити цільові групи для навчання, які є важливими для забезпечення якості запобіжних заходів.
	Стаття 7. Консультації з працівниками та участь працівників	
<p>10. Роботодавці зобов'язані проводити консультації з працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, а також надавати їм можливість брати участь в обговореннях усіх питань, що пов'язані із забезпеченням їх безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах.</p>	<p>1. Без шкоди для положень щодо консультацій з працівниками та участі працівників, що містяться у Законі України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», яким транспонується Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС, роботодавець зобов'язаний:</p> <p>1) 10. Роботодавці зобов'язані проводити консультації з працівниками, уповноваженими представниками профспілки та/або уповноваженими найманими працівниками особами з питань безпеки та здоров'я на роботі, а також надавати їм можливість брати участь в обговореннях усіх питань, що пов'язані із забезпеченням їх безпеки і здоров'я у робочих зонах;</p>	<p>З метою покращення чіткості та систематики постанови пропонується вставити тут, в окремій статті, норми щодо консультацій та участі.</p> <p>Це також забезпечить краще узгодження з проєктом Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (яким транспонується Рамкова Директива ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС), щодо якого наразі ведуться консультації.</p> <p>Слід пронумерувати абзаци для кращої ідентифікації за правилом «один пункт (підпункт) для кожної правової норми».</p>
<p>11. Роботодавець повинен враховувати, у разі доцільності, пропозиції працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці щодо безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах, та сприяти участі працівників у вирішенні питань, що стосуються безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	<p>2) 11. Роботодавець повинен враховувати, у разі доцільності, пропозиції працівників, уповноважених представників профспілки та/або уповноважених найманими працівниками осіб з питань безпеки та здоров'я на роботі щодо безпеки і здоров'я у робочих зонах, та сприяти участі працівників у вирішенні питань, що стосуються безпеки і здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	<p>Обґрунтування запропонованого видалення слова «працівників» наведено вище у пункті «Назва».</p> <p>Замінити терміни «охорона праці» та «охорона здоров'я» як було запропоновано вище.</p>
<p>12. Уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими</p>	<p>2. 12. Уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими</p>	

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>працівниками особи з питань охорони праці мають право вимагати від роботодавця вжиття відповідних заходів і подавати з цією метою роботодавцеві пропозиції щодо зменшення небезпек для працівників та/або усунення джерел загрози їхній безпеці та здоров'ю у робочих зонах.</p>	<p>працівниками особи з питань безпеки та здоров'я на роботі мають право вимагати від роботодавця вжиття відповідних заходів і подавати з цією метою роботодавцеві пропозиції щодо зменшення професійних ризиків для працівників та/або усунення джерел загрози їхній безпеці та здоров'ю у робочих зонах.</p>	
<p>13. Працівники, уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право, відповідно до законодавства, звертатися до служби охорони праці підприємства, якщо вони вважають, що вжиті роботодавцем заходи та застосовані ним засоби недостатні для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	<p>3. 13. Працівники, уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими працівниками особи з питань безпеки та здоров'я на роботі мають право, відповідно до законодавства, звертатися до служби питань безпеки та здоров'я на роботі підприємства, якщо вони вважають, що вжиті роботодавцем заходи та застосовані ним засоби недостатні для забезпечення безпеки та здоров'я працівників у робочих зонах.</p>	
	<p>Розділ III. Заохочення, контроль і забезпечення додержання</p>	<p>Слід додати для покращення систематики, структури та чіткості правового акта.</p>
	<p>Стаття 8. Державний контроль за додержанням законодавства про працю</p>	
	<p>1. Державні заходи з заохочення, контролю, покращення і забезпечення додержання положень цієї постанови і додатків до неї вживаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про працю.</p>	<p>Цю статтю слід включити для забезпечення узгодження цієї постанови:</p> <p>а) з ст. 9(1) Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), згідно з якою «утілення в життя нормативно-правових актів, які стосуються безпеки та здоров'я на роботі та робочого середовища, забезпечується адекватною та відповідною системою інспекції»;</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		<p>b) з ст. 3(1) Конвенції МОП 1947 року про інспекцію праці (№ 81) і ст. 6(1) Конвенції МОП 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві, де визначено основні функції системи інспекції праці; та</p> <p>c) з ст. 4(2) Директиви ЄС 89/391/ЄЕС, згідно з якою держави повинні «забезпечити належний контроль та нагляд».</p>
	Стаття 9. Відповідальність роботодавців	
	1. За порушення положень цієї постанови, зокрема додатків до неї, роботодавці несуть відповідальність у вигляді штрафу.	Цю статтю слід включити для забезпечення узгодження цієї постанови:
	2. Штраф за порушення будь-якого положення цієї постанови або додатків до неї стягується у розмірі «Х» мінімальних заробітних плат за кожне порушення.	a) з ст. 9(2) Конвенції МОП 1981 року про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155), згідно з якою «система втілення в життя передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів;
	3. Для визначення розміру штрафів, зазначених у попередньому пункті, застосовується розмір мінімальної заробітної плати, встановлений відповідно до законодавства на момент порушення.	b) ст. 18 Конвенції МОП № 81 і ст. 24 Конвенції МОП № 129, згідно з якими «відповідні санкції за порушення правових норм, виконання яких повинні забезпечувати інспектори праці..., та за перешкоджання інспекторам праці у виконанні їхніх обов'язків, повинні передбачатися національним законодавством та ефективно застосовуватися».
	4. За повторне вчинення аналогічного порушення протягом року з дати виявлення попереднього порушення розмір штрафу подвоюється.	
	5. Штрафи, накладення яких передбачено цією статтею, є фінансовими санкціями і не належать до адміністративно-господарських санкцій, визначених главою 27 Господарського кодексу України.	

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	6. Сплата штрафу не звільняє роботодавця від обов'язку додержуватися положень цієї постанови та Додатків I і II до неї.	
	Розділ IV. Інші положення	Слід додати для покращення систематики, структури, зрозумілості та чіткості правового акта.
	Стаття 10. Прикінцеві та перехідні положення	
	1. Ця постанова і додатки до неї набирають чинності у перший день дванадцятого місяця з дня її опублікування в офіційному бюлетені.	Необхідно надати роботодавцям, працівникам, їхнім представникам певний час для адаптації до положень цієї постанови й відповідних додатків.
	2. У доречних випадках Кабінет Міністрів України вносить до додатків поправки технічного характеру з метою забезпечити урахування технічного прогресу, змін у міжнародних нормах або технічних характеристиках і отримання знань у галузі безпеки та здоров'я у робочих зонах.	Цей пункт і підпункти слід додати для узгодження з ст. 9 Директиви 89/654/ЄЕС.
	3. Кабінетові Міністрів у річний термін із дня опублікування цієї постанови:	Цей пункт і відповідні підпункти слід додати для узгодження з ст. 10(1) Директиви 89/654/ЄЕС та забезпечення ефективного застосування постанови.
	1) підготувати свої пропозиції з приведення законів України у відповідність до цієї постанови і подати їх до Верховної Ради України на розгляд;	
	2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою;	
	3) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для введення в дію цієї постанови;	
	4) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої	

Формулювання положення проекту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	влади своїх нормативно-правових актів у відповідність до цієї постанови.	
Додаток 1 до Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах (розділ II)	Додаток I до Мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я працівників у робочих зонах (розділ II) (пп. 1 і 2 ст. 4)	Римські цифри включено відповідно до прийнятої систематики. Назву Додатка I і II треба змінити, як було запропоновано вище стосовно назви правового акта.
МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ У РОБОЧИХ ЗОНАХ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ВПЕРШЕ	МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ У РОБОЧИХ ЗОНАХ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ВПЕРШЕ	Назву Додатка I і II треба змінити, як було запропоновано вище стосовно назви правового акта.
1. Загальні положення	1. Загальні положення	Це лише одне положення.
1. Роботодавець повинен створити для кожного працівника здорові і безпечні умови праці, враховуючи випадки, коли цього вимагає специфіка робочих зон, або характер діяльності, обставини або наявність загрози безпеці чи здоров'ю працівників.	1.1. Обов'язки, викладені у цьому Додатку, застосовуються у всіх випадках, коли цього вимагають специфіка робочих зон, характер діяльності, обставини або наявність небезпеки.	Для кращого узгодження з п. 1 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, слід перенумерувати підпункт.
2. Стійкість і міцність	
1. Конструкція і міцність будівель та споруд, призначених для розміщення робочих зон, повинні відповідати їх призначенню, зокрема забезпечувати справний робочий стан устаткування і захисних пристроїв у робочих зонах, сприятливі умови для усунення виявлених несправностей, які можуть негативно вплинути на безпеку і здоров'я працівників.	2.1. Конструкція, міцність і стійкість споруд, в яких розміщені робочі зони, повинні відповідати характеру їх використання.	Для кращого узгодження з п. 2 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, запропоновані міркування щодо обладнання і пристроїв уже розглядалися у п. 4 ст. 4 і є предметом проекту окремого правового акта, спрямованого на транспонування в національну правову базу з БЗР положень Директиви 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та здоров'я під час використання працівниками робочого

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		обладнання на роботі. Крім того, змінено нумерацію підпункту.
3. Електричне обладнання	3. Електричні установки	Електрична установка передбачає фізичну роботу, що полягає в монтажі електричних систем у будівлі. Електрична система в контексті будівлі – це мережа провідників і обладнання, призначена для безпечного транспортування, розподілу та перетворення електричної енергії від пункту доставки або генерації до різних навантаж навколо будівлі, які споживають цю енергію. Отже, поняття «електрична установка» є ширшим, ніж поняття «електричне обладнання». Перше з них охоплює друге. Крім того, заголовок у п. 3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС – «Електричні установки».
1. Конструкція та монтаж електричного устаткування повинні відповідати вимогам протипожежної безпеки, вибухобезпеки та захисту людей від нещасних випадків внаслідок контакту з ним.	3.1. Електричні установки повинні бути сконструйовані та споруджені таким чином, щоб вони не спричиняли небезпеки пожежі або вибуху.	Слід змінити згідно з рекомендацією, тому що: <ol style="list-style-type: none"> 1. Це положення спрямовано на результат («не спричиняли небезпеки пожежі або вибуху»), а не на визначення чи процесу чи засобу досягнення цього результату («відповідати вимогам протипожежної безпеки, вибухобезпеки»). 2. «Електрична установка» - це не монтаж, спорудження чи виготовлення «електричного обладнання», а електрична система, яка включає, серед інших компонентів, електричне обладнання. Слід змінити також для кращого узгодження з п. 3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	<p>3.2. Люди повинні бути належним чином захищені від ризику нещасних випадків унаслідок прямого або непрямого контакту з електричним струмом.</p>	<p>Нарешті, зміна також потрібна для покращення чіткості шляхом поділу цього положення на два підпункти та їх нумерації.</p> <p>Для кращого узгодження з п. 3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.</p> <p>Крім того, змінено нумерацію підпункту.</p>
<p>2. При проектуванні і виготовленні, виборі матеріалу і захисних пристроїв слід враховувати напругу, вплив зовнішніх умов і професійну кваліфікацію персоналу, який має доступ до деталей установки, а також частин установки.</p>	<p>3.3. При проектуванні та виготовленні електричних установок, а також при виборі їхніх матеріалів і захисних пристроїв слід забезпечити відповідність напрузі, впливу зовнішніх умов і професійній кваліфікації персоналу, який має доступ до деталей та частин установки.</p>	<p>Для покращення чіткості та точнішого узгодження з п. 3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.</p> <p>Крім того, слід уточнити, що дане положення встановлює зобов'язання щодо результату («забезпечити відповідність...»), а не зобов'язання щодо процесу («враховувати...»). Крім того, змінено нумерацію підпункту.</p>
<p>4. Шляхи евакуації і аварійні виходи</p>	<p>4. Аварійні шляхи і аварійні виходи</p>	<p>У Додатку I(4) до Директиви 89/654/ЄЕС мається на увазі не просто будь-який шлях виходу або звичайний маршрут – «шляхи евакуації». Там фактично маються на увазі саме аварійні шляхи.</p>
<p>1. Шляхи евакуації, аварійні виходи і підходи до них повинні бути вільними від будь-яких предметів, надавати можливість найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони і мати належні позначення (сигнальними кольорами, дороговказами, написами, знаками безпеки тощо) відповідно до Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року № 1262 (далі – Технічний регламент).</p>	<p>4.1. Аварійні шляхи і аварійні виходи повинні бути вільними і надавати можливість найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони.</p>	<p>Див. вище обґрунтування щодо «аварійних шляхів і аварійних виходів».</p> <p>Для кращого узгодження з пп. 4.1 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Питання щодо позначень безпеки та здоров'я конкретно розглядатиметься у пп. 4.9 і 4.10 (див. нижче).</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2. Повинна бути забезпечена можливість для працівників швидко і при повній безпеці покинути всі робочі зони.	4.2. Слід забезпечити, щоб у випадку небезпеки працівники могли швидко і якомога безпечніше евакуюватися з усіх робочих місць.	Для кращого узгодження з пп. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, змінено нумерацію підпункту.
3. Кількість, розташування і розміри шляхів евакуації і аварійних виходів визначаються відповідно до використання, облаштування і розмірів робочих зон, а також максимально можливої кількості осіб, що можуть там перебувати.	4.3. Кількість, розташування і розміри аварійних шляхів і аварійних виходів визначаються відповідно до використання, обладнання, планування і розмірів робочих зон, а також максимально можливої кількості осіб, що можуть там перебувати.	Обґрунтування щодо «аварійних шляхів і аварійних виходів» див. вище. «Облаштування» робочої зони – недостатньо конкретний термін, який також відображає таку обставину, як наявність робочого обладнання, як у п. 4.3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, змінено нумерацію підпункту.
4. Двері аварійних виходів повинні відкриватись назовні і зачинятись так, щоб при необхідності будь-яка особа могла легко і швидко їх відкрити без застосування додаткових засобів. Не допускається застосовувати як двері аварійних виходів розсувні двері і двері, що обертаються.	4.4. Двері аварійних виходів повинні відкриватись назовні.	Слід змінити згідно з рекомендаціям, щоб: 1) покращити чіткість шляхом розбивки положень, які містять більше однієї правової норми, на декілька підпунктів таким чином, щоб кожний підпункт відповідав тільки одній нормі, та нумерації кожного з них; 2) краще узгодити текст із пп. 4.4 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.
	4.5. Двері аварійних виходів повинні зачинятись або закріплюватись так, щоб при необхідності будь-яка особа могла легко і швидко їх відкрити в екстреній ситуації.	
	4.6. Не допускається застосовувати як двері аварійних виходів розсувні двері і двері, що обертаються.	
	4.7. Двері аварійних виходів не повинні замикатися на ключ.	Для кращого узгодження з пп. 4.6. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС та уникнення повторення того, що вже зазначено у пп. 4.1 (див. вище).
5. Шляхи евакуації, аварійні виходи і підходи до них повинні бути вільними від будь-яких	4.8. Аварійні шляхи і аварійні виходи, а також шляхи пересування і двері до них	

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
предметів, надавати можливість найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони і мати належні позначення (сигнальними кольорами, дороговказами, написами, знаками безпеки тощо) відповідно до Технічного регламенту.	повинні бути вільними від будь-яких предметів, щоб ними можна було безперешкодно скористатися в будь-який момент.	Щодо частини стосовно позначень безпеки та здоров'я, це питання розглядатиметься у пп. 4.9 і 4.10 (див. нижче). Крім того, змінено нумерацію підпунктів.
Знаки безпеки повинні бути стійкими до впливу погодних умов, добре видимими і, за необхідності, виготовленими із застосуванням люмінесцентних фарб, світловідбивних матеріалів, штучного освітлення з метою забезпечення їх візуалізації.	4.9. Аварійні шляхи і аварійні виходи повинні мати позначення відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспоновано Директиву Ради 92/58/ЄЕС.	Для кращого узгодження з пп. 4.5. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС та з національним правовим актом, яким транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або здоров'я на роботі.
6. Двері, розташовані на шляхах евакуації, повинні бути позначені відповідно до Технічного регламенту та конструктивно забезпечені можливістю відкрити їх з середини у будь-який момент без спеціальних допоміжних засобів. Аварійні двері не повинні постійно бути відкритими, незалежно від наявності чи відсутності працівників у робочих зонах.	4.10. Позначення, згадані у попередньому підпункті, повинні бути розміщені у відповідних місцях і бути стійкими.	
7. Шляхи евакуації і аварійні виходи мають забезпечуватися евакуаційним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників.	4.11. Аварійні шляхи і аварійні виходи мають забезпечуватися аварійним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників.	Див. вище обґрунтування щодо «аварійних шляхів і аварійних виходів». Фраза «Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників» видалена, тому що це освітлення буде необхідним у всіх випадках, де у робочій зоні немає природнього освітлення або воно слабе, а не просто з настанням сутінків.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	4.12. Аварійні шляхи і аварійні виходи, які потребують підсвічування, мають забезпечуватися аварійним освітленням відповідної інтенсивності на випадок відключення основного освітлення.	Для узгодження з пп. 4.7. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.
5. Виявлення вогню і боротьба з пожежами	
1. Робочі зони, залежно від розміру та характеру використання будівель, наявного обладнання, фізико-хімічних властивостей наявних речовин та максимальної допустимої кількості присутніх, повинні бути обладнані відповідними вогнегасними приладами та у разі необхідності пожежними датчиками і системами аварійної сигналізації, відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року № 252/26697, та інших нормативних актів про пожежну безпеку.	5.1. Робочі зони, залежно від розміру та характеру використання будівель, наявного в них обладнання, фізико-хімічних властивостей наявних речовин та максимальної допустимої кількості присутніх, повинні бути обладнані відповідними вогнегасними приладами та у разі необхідності пожежними датчиками і системами аварійної сигналізації, відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року № 252/26697, та інших нормативних актів про пожежну безпеку.	Для покращення чіткості та точнішого узгодження зі змістом пп. 5.1. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, змінено нумерацію підпункту.
2. У робочих зонах відповідно до розмірів і використання будівлі, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних речовин, а також максимально можливої кількості присутніх осіб повинні бути в наявності засоби гасіння пожежі і, за необхідності, засоби виявлення вогню і аварійної сигналізації.	2. У робочих зонах відповідно до розмірів і використання будівлі, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних речовин, а також максимально можливої кількості присутніх осіб повинні бути в наявності засоби гасіння пожежі і, за необхідності, засоби виявлення вогню і аварійної сигналізації.	Це положення повністю ідентично попередньому пункту, тому його було видалено.
3. Неавтоматичне обладнання для гасіння вогню повинно перебувати в	5.2. Неавтоматичне обладнання для гасіння вогню повинно перебувати в легкодоступному місці і бути зручним для використання.	Для точності та кращого узгодження з національним правовим актом, яким транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС від

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>легкодоступному місці і бути зручним для використання.</p> <p>Таке обладнання повинно мати позначення відповідно до положень Технічного регламенту.</p> <p>Ці позначення повинні бути стійкими і нанесеними у належних місцях.</p>	<p>5.3. Таке обладнання повинно мати позначення відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС.</p> <p>5.4. Ці позначення повинні бути стійкими і нанесеними у належних місцях.</p>	<p>24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або здоров'я на роботі.</p> <p>Крім того, змінено нумерацію підпунктів.</p>
<p>6. Вентиляція закритих виробничих приміщень</p>	<p>6. Вентиляція закритих робочих зон</p>	<p>У Директиві застосовується термін «робочі зони», а не «виробничі приміщення» - див. визначення у ст. 2 Директиви 89/654/ЄЕС, а також п. 6 Додатка I до неї.</p>
<p>1. У закритих виробничих приміщеннях повинні бути встановлені оптимальні та допустимі мікрокліматичні умови з урахуванням граничних допустимих концентрацій шкідливих речовин, характеру робочого процесу і фізичних потреб організму працівників з розрахунку на максимально можливу їх кількість під час роботи відповідно до передбаченого технологічного процесу.</p>	<p>6.1. У закритих робочих зонах повинно бути достатньо свіжого повітря і встановлені допустимі мікрокліматичні умови з урахуванням граничних величин виробничої експозиції, характеру робочого процесу і фізичних вимог, що ставляться до працівників.</p> <p>6.2. У разі застосування систем примусової вентиляції вони повинні підтримуватися в належному технічному стані.</p>	<p>Слід змінити згідно з рекомендаціями для точності та кращого узгодження з пп. 6.1. Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС; також необхідно пронумерувати (перенумерувати) підпункти.</p> <p>Крім того, <i>«гранично допустимі концентрації шкідливих речовин»</i> у термінології безпеки та здоров'я на роботі – це <i>«граничні величини виробничої експозиції»</i> (ГВВЕ)⁹.</p>

⁹ Директива Ради 98/24/ЄС від 7 квітня 1998 року про захист здоров'я і безпеку працівників від ризиків, пов'язаних із хімічними речовинами на роботі (чотирнадцята окрема Директива у значенні параграфу 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01998L0024-20190726&from=EN>), з останньою зміною, внесеною Директивою Комісії (ЄС) 2019/1831 від 24 жовтня 2019 року, якою встановлено п'ятий перелік орієнтовних граничних величин виробничої експозиції згідно з Директивою Ради 98/24/ЄС та внесено зміни до Директиви Комісії 2000/39/ЄС (текст з урахуванням ЄЕЗ) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019L1831>); важливо також подивитися Регламент (ЄС) №1272/2008 Європейського Парламенту і Ради від 16 грудня 2008 року про класифікацію, маркування і пакування речовин і

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>У разі застосування вентиляційних пристроїв, вони повинні підтримуватися в належному технічному стані.</p> <p>Будь-які порушення у системі вентиляції повинні відображатись попереджувальними знаками.</p>	<p>6.3. Будь-які порушення у системі примусової вентиляції повинні відображатись системою контролю, яка видаватиме попереджувальні знаки.</p>	<p>Вислів «...і фізичних потреб організму працівників з розрахунку на максимально можливу їх кількість під час роботи відповідно до передбаченого технологічного процесу» є не дуже добре зрозумілим. Імовірно, переклад не дуже вдалий. У будь-якому разі пп. 6(1) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС має на увазі, що слід урахувати фізичні вимоги, що ставляться до працівників.</p> <p>Перевіряти наявність порушення повинна система контролю, як зазначено у пп. 6(1) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Попереджувальні знаки самі по собі не становлять систему контролю порушень.</p>
<p>2. Установки для кондиціювання повітря або механічні вентиляційні установки під час їх роботи не повинні створювати протягів для працівників.</p>	<p>6.4.</p>	<p>Нумерація (перенумерація) підпунктів.</p>
<p>Негайно видаляти забруднення, які можуть призвести до безпосередньої загрози для здоров'я працівників через повітря у приміщенні.</p>	<p>6.5.</p>	
<p>7. Температура в приміщеннях</p>	<p>.....</p>	
<p>1.</p>	<p>7.1.</p>	<p>Перенумерація підпунктів.</p>
<p>2.</p>	<p>7.2.</p>	

сумішей, яким внесено зміни та скасовано Директиви 67/548/ЄЕС і 1999/45/ЄС та внесено зміни до Регламенту (ЄС) №1907/2006 (текст з урахуванням ЄЕЗ)(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02008R1272-20201114>).

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
3.	7.3.	
8. Природне і штучне освітлення приміщень	
1.	8.1.	
2.	8.2.	
3.	8.3.	
4.	8.4.	
9. Підлоги, стіни, стелі і дахи приміщень	
1. Робочі зони, де розташовані робочі місця, повинні мати належну теплоізоляцію з урахуванням типу задіяних підприємств і характеру фізичної активності працівників.	9.1. Робочі зони, де розташовані робочі місця, повинні мати належну теплоізоляцію з урахуванням типу підприємства і характеру фізичної активності працівників.	Для покращення чіткості шляхом: 1) переформулювання використаної термінології; 2) розбивки положення на два, по одній правовій нормі в кожному; 3) перенумерації підпунктів.
Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних ухилів, вони повинні бути міцними, нерухомими і неслизькими.	9.2. Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних ухилів, вони повинні бути міцними, нерухомими і неслизькими.	
2.	9.3.	Перенумерація підпункту.
3. Прозорі, або світлопроникні стіни, зокрема, скляні перегородки, у приміщеннях або в місці, де розміщені робочі місця і проходи, повинні мати добре видні позначення, виготовляться з безпечного матеріалу або бути відгородженими від робочих зон і проходів таким чином, щоб уникнути контакту працівників з стінками і при пошкодженні їх не могли викликати травмування працівників.	9.4. Прозорі, або світлопроникні стіни, зокрема, скляні перегородки, у приміщеннях або поблизу робочих зон і шляхів пересування , повинні мати добре видні позначення та виготовляться з безпечного матеріалу або бути відгородженими від таких місць або шляхів пересування таким чином, щоб уникнути контакту працівників зі стінками і при пошкодженні їх не могли викликати травмування працівників.	Для покращення точності та узгодженості з пп. 9.3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС; також необхідно перенумерувати підпункт.
4. Доступ на покрівлі з матеріалів, які не мають достатньої міцності, допускається лише при наявності обладнання, яке робить можливим безпечно проведення робіт.	9.5. Доступ на покрівлі з матеріалів, які не мають достатньої міцності, не допускається, якщо відсутнє обладнання, яке забезпечує можливість безпечного проведення робіт.	Для кращого узгодження з пп. 9.4 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС; також необхідно перенумерувати підпункт.
10. Вікна і дахові ліхтарі приміщень	10. Резь Вікна та дахові ліхтарі	Вікна і дахові ліхтарі можуть знаходитися не у приміщеннях, а в інших місцях робочої зони

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		(наприклад, на сходах, шляхах пересування тощо). Крім того, зміна потрібна для кращого узгодження з Директивою 89/654/ЄЕС.
1. Вікна, дахові ліхтарі, і вентиляційні пристрої повинні забезпечувати працівникам можливість безпечно їх відкривати, закривати, регулювати і встановлювати.	10.1. Вікна, дахові ліхтарі і вентиляційні пристрої повинні забезпечувати працівникам можливість безпечно їх відкривати, закривати, регулювати і встановлювати.	Слід змінити згідно з рекомендаціями для покращення чіткості шляхом: 1) переформулювання використаної термінології; 2) розбивки положення на два, по одній правовій нормі в кожному; 3) перенумерації підпунктів.
Вони повинні мати таку конструкцію, щоб у відкритому стані не створювати небезпеку для працівників.	10.2. Вікна, дахові ліхтарі і вентиляційні пристрої у відкритому стані не повинні розташовуватися так, щоб створювати небезпеку для працівників.	
2. Вікна та заклені дахові люки повинні проектуватися разом із обладнанням або бути іншим способом обладнані пристроями, які дають змогу їх очищувати без створення небезпеки для працівників, які виконують цю роботу, або працівників, які перебувають у будівлі та біля неї.	10.3. Вікна та дахові ліхтарі повинні проектуватися разом із обладнанням або бути іншим способом обладнані пристроями, які дають змогу їх очищувати без ризик у для працівників, які виконують цю роботу, або працівників, які перебувають у будівлі та біля неї.	Для покращення одноманітності термінології. Крім того, слід перенумерувати підпункт.
11. Двері та ворота	
1. Розташування, кількість, матеріали, розміри, що використовуються при виготовленні дверей та воріт визначаються з врахуванням характеру використання приміщень або робочих зон.	11.1. Розташування, кількість, матеріали, розміри, що використовуються при виготовленні дверей та воріт визначаються з врахуванням характеру використання приміщень або територій .	Для покращення чіткості та використання термінології: і території, і приміщення належать до робочих зон. Слід також перенумерувати підпункт.
2.....	11.2.	Слід перенумерувати підпункти.
3.....	11.3.	
4. Якщо прозорі або світлопропускі частини дверей чи воріт виготовлені з матеріалу, що не має належної міцності, і є небезпека травмування працівників осколками цих	11.4. Якщо прозорі або світлопропускі частини дверей чи воріт виготовлені не з безпечно го матеріалу, що не має належної міцності , і є небезпека травмування працівників осколками цих частин, слід	Питання полягає не в тому, чи виготовлені двері з недостатньо міцного матеріалу, а в безпечності матеріалу. «Міцний» - не синонім «безпечного». Міцний матеріал може не бути безпечним. Було б бажано знати, що означає

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
частин, слід захистити ці частини від контакту з людьми.	захистити ці частини від контакту з людьми від руйнування.	термін «міцний» у контексті безпеки та здоров'я на роботі. Слово «безпечний» підсумовує те, що мається на увазі – п. 11(4) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. З іншого боку, мається також на увазі, щоб поверхні не руйнувалися, не розбивалися і не утворювали осколки, якими можуть бути травмовані працівники. Мова йде не лише про контакт з людьми, які можуть розбити поверхню дверей. Наприклад, двері можуть розбитися внаслідок неякісного монтажу. У тексті Директиви мається на увазі, що необхідно захистити ці поверхні дверей – не лише від контакту з працівниками, а й узагалі. Крім того, слід перенумерувати пункт.
5. Розсувні двері повинні мати захист від обривання або ненавмисного відкривання.	11.5. Розсувні двері повинні мати захист від обривання або ненавмисного відкривання падіння.	У Директиві мається на увазі, що необхідно запобігти падінню розсувних дверей, а не їх ненавмисному відкриванню. У контексті безпеки та здоров'я на роботі недостатньо написати, що двері та ворота повинні бути встановлені так, щоб запобігти їх обриванню. У такому разі можна було б припустити – абсурдно – що для підпирання цих дверей можна скористатися дерев'яними кілками. Це не те, що мається на увазі. На увазі мається те, що двері мають внутрішній захисний пристрій – резервну систему – який запобігає їх руйнуванню. Терміни «захисний пристрій» та «падіння» наявні у пп. 11(5) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС і також додані до цього тексту. Крім того, слід перенумерувати пункт.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
6. Двері або ворота, що відкриваються догори, повинні мати захист від ненавмисного опускання.	11.6. Двері або ворота, що відкриваються догори, повинні мати захист від ненавмисного бути оснащени механізмом, що захищає їх від опускання.	У контексті безпеки та здоров'я на роботі недостатньо написати, що двері та ворота повинні бути встановлені так, щоб запобігти їх опусканню. У такому разі можна було б припустити – абсурдно – що для підтримки цих дверей та воріт можна скористатися цеглинами та дерев'яними кілками. Це не те, що мається на увазі. На увазі мається те, що двері та ворота мають внутрішній механізм – резервну систему – який запобігає їх руйнуванню. Терміни «механізм» наявний у пп. 11(6) Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС і також доданий до цього тексту. Крім того, слід перенумерувати пункт.
7. Двері, розташовані на шляху евакуації, повинні мати належні позначення.	11.7. Двері, розташовані вздовж шляхів евакуації, повинні мати належні позначення.	Слід змінити згідно з рекомендаціями для покращення чіткості шляхом:
Повинна бути забезпечена можливість відкрити їх зсередини в будь-який час без спеціальної допомоги.	11.8. Повинна бути забезпечена можливість відкрити двері вздовж шляхів евакуації зсередини в будь-який час без спеціальної допомоги	<ol style="list-style-type: none"> 1) переформулювання речень; 2) розбивки положення на три, по одній правовій нормі в кожному; 3) перенумерації пунктів.
У разі наявності працівників у робочих зонах слід забезпечити можливість відкривати двері.	11.9. У разі наявності людей у робочих зонах слід забезпечити можливість відкривати двері вздовж шляхів евакуації .	Крім того, має бути забезпечена можливість відкриття дверей вздовж шляхів евакуації «у разі наявності людей у робочих зонах», а не тільки «у разі наявності працівників у робочих зонах», тому що у робочих зонах можуть перебувати особи, які не є «працівниками» (наприклад, відвідувачі, надавачі послуг тощо).
	11.10. Двері для пішоходів повинні бути встановлені у безпосередній близькості від будь-яких воріт, призначених, головним чином, для проїзду транспортних засобів,	Для узгодження з пп. 11.8 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	якщо пішоходам безпечно проходити через них.	
	11.11. Двері для пішоходів мають бути чітко позначені та завжди залишатися вільними.	
<p>9. Двері і ворота, що мають привід, повинні: рухатись так, щоб не створювати загрози для працівників; бути обладнані добре видимими і легко доступними аварійними вимикачами; відкриватися вручну, якщо вони не відкриваються автоматично при відключенні енергії; бути устатковані пристроями, що надійно фіксували б їх у відкритому положенні.</p>	<p>11.12. Двері і ворота, що мають привід, повинні:</p> <p>11.12.1. функціонувати так, щоб не створювати ризику нещасного випадку для працівників;</p> <p>11.12.2. бути обладнані добре видимими і легко доступними пристроями аварійного відключення;</p> <p>11.12.3. дозволяти відкриття вручну, якщо вони не відкриваються автоматично при відключенні енергії;</p> <p>11.12.4. бути устатковані пристроями, що надійно закривали б їх та фіксували їх у відкритому положенні.</p>	<p>Слід переформулювати згідно з рекомендаціями з метою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) покращення чіткості; 2) нумерації підпунктів; 3) точнішого узгодження з п. 11.9 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.
12. Шляхи пересування, небезпечні зони	
1.....	12.1.	Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС.
2. Розміри транспортних шляхів, призначених для пересування осіб і/або вантажів, повинні визначатись чисельністю можливих користувачів і характером виробництва.	12.2. Розміри транспортних шляхів, призначених для пересування осіб і/або вантажів, повинні визначатись чисельністю можливих користувачів і характером виробництва.	Слід уточнити, що намір полягає у тому, щоб наголосити на використанні транспортних засобів на шляхах пересування – п. 12.2 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Якщо застосовуються транспортні засоби, пішоходам повинна бути забезпечена можливість пересуватись на безпечній відстані.	12.3. Якщо на шляхах пересування застосовуються транспортні засоби, пішоходам повинна бути забезпечена можливість пересуватись на безпечній відстані.	Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС.
3.....	12.4.	
4. Там, де використання та обладнання приміщень обумовлюють необхідність захисту працівників, шляхи пересування повинні бути чітко визначені.	12.5. Якщо використання та обладнання приміщень обумовлюють необхідність захисту працівників, шляхи пересування повинні бути чітко визначені.	Ураховуючи, що у проєкті правового акта запропоновано інше формулювання цього положення, виглядає доречнішим замінити слова «там, де» словом «якщо».
5.....	12.6.	Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС.
13. Особливі вимоги до ескалаторів і рухомих доріжок (тротуарів)	
1. Якщо існує небезпека нещасного випадку через механічний контакт працівника з рухомими деталями засобу праці, цей засіб повинен бути оснащений додатковими захисними пристроями, які обмежували б доступ до небезпечної зони або зупиняли б рухомі деталі у разі наближення людини до небезпечної зони. Ескалатори і рухомі доріжки повинні функціонувати безпечно.	13.1. Якщо існує небезпека нещасного випадку через механічний контакт працівника з рухомими деталями засобу праці, цей засіб повинен бути оснащений додатковими захисними пристроями, які обмежували б доступ до небезпечної зони або зупиняли б рухомі деталі у разі наближення людини до небезпечної зони. 13.2. Ескалатори і рухомі доріжки повинні функціонувати безпечно.	Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, необхідно розбити положення таким чином, щоб у кожному підпункті було викладено не більше однієї правової норми, полегшить розуміння правових норм і посилання на них.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2. Ескалатори і траволатори повинні бути устатковані необхідними захисними пристроями,	13.3. Ескалатори і траволатори повинні бути устатковані необхідними захисними пристроями,	
14. Рампи для навантажувальних і розвантажувальних робіт	14. Рампи та площадки для навантажувальних і розвантажувальних робіт	Існують місця для навантажувальних і розвантажувальних робіт, які не є рампами. Це просто вантажні площадки – п. 14 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.
1.....	14.1.	Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС.
2.....	14.2.	
3. Рампи для навантажувальних і розвантажувальних робіт повинні мати не менше одного виходу для працівників і огорожувальні конструкції, що унеможливають падіння мобільних засобів праці. Рампи великої довжини повинні мати виходи на кожному з кінців. Рампи, пірси, причали, на яких працюють транспортні засоби, повинні бути устатковані колесовідбійними пристроями, за винятком місць, де ці пристрої перешкоджатимуть виконанню технологічного процесу.	14.3. РампиПлощадки для навантажувальних і розвантажувальних робіт повинні мати не менше однієї точки виходу для працівників.	Виходи або точки виходу існують на площадках, а не на вантажних рампах: рампа – це рампа, і там завжди є вихід. Отже, саме площадки, а не рампи великої довжини повинні мати дві точки виходу. Рампи великої довжини – це великі спуски або великі підйоми. Що стосується ризику падіння з висоти, він існує і для робочого обладнання, і працівників, які стоять – п. 14 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Слід перенумерувати підпункти за тією ж логікою, що й у Додатках до Директиви 89/654/ЄЕС.
	14.4. Площадки великої довжини повинні мати виходи на кожному з кінців.	
	14.5. Рампи та площадки для навантажувальних і розвантажувальних робіт повинні мати огорожувальні конструкції, що унеможливають падіння мобільних засобів праці та працівників.	

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	14.6. Рампи, пірси, причали, на яких працюють транспортні засоби, повинні бути устатковані колесовідбійними пристроями, за винятком місць, де ці пристрої перешкоджатимуть виконанню технологічного процесу.	
15. Розміри приміщень, обсяг повітря в них, простір для руху у робочій зоні	15. Розміри приміщень, обсяг повітря в них, простір для руху у робочій зоні на робочому місці	Для цілей Директиви 89/654/ЄЕС (ст. 2) «робоча зона» - це місце, призначене для розташування робочих місць, у приміщенні підприємства та (або) установи, будь-яке інше місце на території підприємства та (або) установи, до якого працівники мають доступ під час виконання своєї роботи. У даному випадку мається на увазі саме простір для руху на конкретному робочому місці. Це – реальність, зв'язана з самим працівником.
1.....	15.1	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
2. Робочі приміщення повинні мати достатню площу і висоту, а також достатній вільний простір для того, щоб працівники мали свободу рухів під час роботи і могли виконувати її без шкоди для власної безпеки і здоров'я відповідно до ДБН В.2.2-28:2010. <i>Розміри вільного незайнятого простору на робочому місці повинні бути розраховані таким чином, щоб забезпечити працівникам достатню свободу пересування для виконання своєї роботи.</i> <i>Якщо через специфіку робочого місця виконання цієї умови неможливе, працівник має бути забезпечений достатнім</i>	15.2.....	Текст курсивом винесено в окремий підпункт. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<i>простором для вільних рухів поблизу свого автоматизованого робочого місця.</i>		
	15.3. Розміри вільного незайнятого простору на робочому місці повинні бути розраховані таким чином, щоб забезпечити працівникам достатню свободу пересування для виконання своєї роботи.	Не ясно, чому робоче місце повинно бути автоматизованим. На щастя – або на жаль – є багато робіт, які не є автоматизованими. Використанням слова «автоматизованого» цей проєкт правового акта виключив би всі інші роботи, які не є автоматизованими. Отже, слово «автоматизованого» видалено – п. 15.2 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.
	15.4. Якщо через специфіку робочого місця виконання цієї умови неможливе, працівник має бути забезпечений достатнім простором для вільних рухів поблизу свого автоматизованого робочого місця.	Підпункти слід пронумерувати (перенумерувати) згідно з логікою Директиви, щоб покращити чіткість, полегшити розуміння правових норм і посилання на них.
16. Приміщення для відпочинку	
1.....	16.1	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
2.....	16.2	
3.....	16.3	
4. Якщо процесу роботи властиві регулярні і часті перерви, під час яких зберігається готовність до роботи, і приміщення для відпочинку відсутнє, працівникам повинні бути надані у розпорядження інші приміщення, в яких працівники могли б перебувати з метою готовності до роботи. В цих приміщеннях слід передбачити належні заходи для захисту тих, хто не палить, від впливу тютюнового диму.	16.4. Якщо процесу роботи властиві регулярні і часті перерви, під час яких зберігається готовність до роботи, і приміщення для відпочинку відсутнє, працівникам повинні бути надані у розпорядження інші приміщення, в яких працівники могли б перебувати під час таких перерв із метою готовності до роботи, у всіх випадках, де це є необхідним для безпеки або здоров'я працівників. 16.5. В цих приміщеннях слід передбачити належні заходи для захисту тих, хто не палить, від впливу тютюнового диму.	Працівники, звичайно, завжди будуть готові до роботи, тому що вони завжди перебуватимуть під дисциплінарною владою роботодавця. Отже, наголошувати на цьому продуктивному аспекті у правовому акті, предметом якого є безпека та здоров'я на роботі, - зайва річ. У п. 16.4 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС в цьому положенні передбачено, що ці додаткові приміщення повинні бути надані працівникам «у всіх випадках, де це є необхідним для безпеки або здоров'я працівників». І саме цей захід захисту безпеки та здоров'я працівників у проєкті правового акта не охоплений.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		Підпункти слід пронумерувати (перенумерувати) згідно з логікою Директиви, щоб покращити чіткість, полегшити розуміння правових норм і посилання на них.
17. Вагітні жінки і матері – годувальниці	
1.	17.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
18. Санітарні приміщення	
	18.1. Приміщення для переодягання і шафи, що замикаються	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
1. Працівники забезпечуються приміщеннями для переодягання, якщо для виконання роботи згідно з вимогами гігієни необхідно використовувати спецодяг.	18.1.1. Працівники забезпечуються приміщеннями для переодягання, якщо для виконання роботи необхідно використовувати спецодяг з міркувань здоров'я.	Пункти та підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
2. Приміщення для переодягання мають відповідати наступним вимогам 1) мати достатні розміри; 2) обігріватись, бути легкодоступними і устаткованими сидіннями і підлоговими килимками; 3) бути обладнані пристосуваннями, що замикаються, для зберігання одягу кожного окремого працівника під час його роботи.	18.1.2. Приміщення для переодягання мають відповідати наступним вимогам: 18.1.2.1. мати достатню місткість; 18.1.2.2. обігріватись, бути легкодоступними і устаткованими сидіннями і підлоговими килимками; 18.1.2.3. бути обладнані пристосуваннями, що замикаються, для зберігання одягу кожного окремого працівника під час його роботи.	
3. Шафи для спецодягу повинні бути відокремлені від шаф для особистого одягу, якщо цього вимагають обставини (наприклад, наявність шкідливих речовин, вологості, бруду).	18.1.3. Шафи для спецодягу робочого одягу повинні бути відокремлені від шаф для особистого одягу, якщо цього вимагають обставини (наприклад, наявність шкідливих речовин, вологості, бруду).	У пп. 18.1.2 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС зазначено робочий одяг, а не спецодяг.
4. Для чоловіків і жінок повинні бути передбачені окремі приміщення для	18.1.4.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
переодягання, або роздільне використання цих приміщень.		
5. Якщо немає необхідності у спеціальних приміщеннях для переодягання, кожному працівникові повинно бути надане окреме місце для зберігання особистого одягу, яке замикається.	18.1.5. Якщо немає необхідності у спеціальних приміщеннях для переодягання, згаданих у пп. 18.1.1, кожному працівникові повинно бути надане окреме місце для зберігання особистого одягу, яке замикається.	
	18.2. Душові приміщення та умивальники	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
6. Згідно з санітарно-гігієнічними нормами працівникам повинна бути надана у користування достатня кількість душових приміщень, якщо це необхідно, виходячи з характеру роботи або вимог гігієни, а також забезпечується належна кількість туалетів.	18.2.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
Для чоловіків і жінок необхідно передбачити окремі душові приміщення або роздільне користування ними.	18.2.2.	
7. Душові приміщення повинні мати достатні розміри, обігріватись, мати холодну і гарячу воду, щоб кожен працівник міг без труднощів помитись відповідно до вимог гігієни.	18.2.3.	
8. Якщо немає потреби в душових приміщеннях (відповідно до пункту 6 глави 18 цього розділу), повинна бути забезпечена достатня кількість рукомийників з проточною водою (за необхідності - теплою) поблизу від робочих місць і приміщень для переодягання. Для чоловіків і жінок	18.2.4. Якщо немає потреби в душових приміщеннях (відповідно до підпункту 18.2.1), повинна бути забезпечена достатня кількість зручних рукомийників з проточною водою (за необхідності - теплою) поблизу від робочих місць і приміщень для переодягання.	Як і у пп. 18.2.3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС, рукомийники повинні бути технічно зручними. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
	18.2.5. Для чоловіків і жінок повинні бути передбачені окремі рукомийники або організовано їх роздільне використання, якщо це необхідно з міркувань пристойності.	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
9.....	18.2.6.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
	18.3. Туалети і рукомийники	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
10. Працівникам повинні бути надані у розпорядження поблизу від робочих місць, кімнат для відпочинку, кімнат для переодягання, душових або кімнат для вмивання спеціальні приміщення з достатньою кількістю туалетів та рукомийників.	18.3.1. Працівникам повинні бути надані у розпорядження поблизу від робочих місць, кімнат для відпочинку, кімнат для переодягання, душових або кімнат для вмивання спеціальні приміщення з достатньою кількістю туалетів та рукомийників.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
	18.3.2. Для чоловіків і жінок повинні бути влаштовані окремі туалети, або роздільне користування ними.	
19. Приміщення для надання домедичної допомоги	
1.....	19.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
2.....	19.2.	
3. Крім того засоби, необхідні для надання домедичної допомоги, повинні бути наявності у всіх тих місцях, де цього вимагають умови праці.	19.3. Крім того, засоби обладнання для надання домедичної допомоги повинно бути наявності у всіх тих місцях, де цього вимагають умови праці.	У цьому положенні в Директиві мається на увазі, що матеріали/обладнання для надання першої допомоги повинні бути наявними в різних місцях однієї й тієї самої робочої зони, на додаток до приміщень для надання першої допомоги. Отже, вони є не «засобами» - серед

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Засоби, місця, де знаходяться ці засоби, повинні бути легкодоступними і позначеними належним чином.	19.4. Засоби Обладнання для надання домедичної допомоги, та місця, де воно знаходиться , повинні бути легкодоступними і позначеними належним чином.	яких навіть може не бути обладнання для надання першої допомоги, - а реальним обладнанням для надання першої допомоги – див. п. 19.3 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
20. Працівники з обмеженими можливостями	
1. Облаштування всіх робочих місць повинно проводитись за необхідності, з урахуванням того, щоб в них могли працювати працівників з обмеженими можливостями. Це особливо стосується дверей, переходів, сходів, душі, рукомийників, туалетів, якими користуються працівники з обмеженими можливостями, а також робочих місць, безпосередньо на яких вони працюють.	20.1. Облаштування всіх робочих зон і робочих місць повинно проводитись за необхідності, з урахуванням того, щоб в них могли працювати працівників з обмеженими можливостями. 20.2. Попереднє положення особливо стосується дверей, переходів, сходів, душі, рукомийників, туалетів, якими користуються працівники з обмеженими можливостями, а також робочих місць, безпосередньо на яких вони працюють.	Для цілей Директиви 89/654/ЄЕС (ст. 2) «робоча зона» – це місце, призначене для розташування робочих місць, у приміщенні підприємства та (або) установи, будь-яке інше місце на території підприємства та (або) установи, до якого працівники мають доступ під час виконання своєї роботи. Проте, основна мета, яка маєтись на увазі, - необхідність адаптації робочих зон до потреб цих працівників, причому в такому ступені, що в другому пункті цього положення згадані всі складові робочої зони – зокрема й робочі місця – котрі повинні бути адаптовані. Якщо б це були просто «робочі місця», то другий пункт цього положення не мав би сенсу – див. п. 20 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
21. Робочі зони на відкритому повітрі (спеціальні положення)	
1. Робочі зони, переходи та інші місця або обладнання на відкритому повітрі, які використовуються працівниками під час роботи, або до яких вони повинні мати	21.1. Робочі зони – Робочі місця, шляхи пересування , переходи та інші місця або обладнання на відкритому повітрі, які використовуються працівниками під час	- Див. вище обґрунтування щодо визначення терміна «робоче місце». - Необхідно було також згадати шляхи пересування.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>доступ, повинні бути так устатковані, щоб вхід і в'їзд до них був безпечним.</p> <p>Глави 12, 13 і 14 цього додатку є обов'язковими для головних шляхів пересування на відкритій території підприємства (шляхи сполучення між робочими зонами), для шляхів пересування, якими користуються при регулярному технічному обслуговуванні обладнання і нагляді за ним, а також рамп для навантажувальних робіт.</p> <p>Глава 12 цього додатку є обов'язковою для робочих зон на відкритому повітрі.</p>	<p>роботи, або до яких вони повинні мати доступ, повинні бути так устатковані, щоб вхід і в'їзд до них був безпечним повинні бути організовані таким чином, щоб пішоходи та транспортні засоби могли безпечно пересуватися.</p> <p>21.2. Пункти 12, 13 і 14 цього Додатка є обов'язковими для головних шляхів пересування на відкритій території роботодавця (шляхи сполучення між робочими зонами і шляхи пересування, що ведуть до стаціонарних робочих місць), для шляхів пересування, якими користуються при регулярному технічному обслуговуванні обладнання і нагляді за ним, установок підприємства, а також рамп для навантажувальних робіт.</p> <p>21.3. Пункт 12 цього Додатка є обов'язковою для робочих зон на відкритому повітрі.</p>	<p>- Мета першого підпункту цього положення – безпечне пересування на відкритому повітрі транспортних засобів і пішоходів. Якщо правильно зрозуміло, це формулювання не відобразило цей аспект.</p> <p>- Шляхи пересування між двома робочими зонами – це не те саме, що шляхи пересування, що ведуть до стаціонарних робочих місць, тому що робочі зони та робочі місця є різними поняттями або тому що шлях пересування, що веде до стаціонарного робочого місця, не обов'язково повинен починатися від робочого місця і навіть від робочої зони.</p> <p>- Пункти 12, 13 і 14 є обов'язковими, серед іншого, і для технічного обслуговування об'єктів підприємства й нагляду за ними.</p> <p>- Усе в п. 20.1 Додатка I до Директиви 89/654/ЄЕС.</p> <p>Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви і для покращення ясності формулювання.</p>
2.....	21.4.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
3..... 1) 2) 3) 4)	21.5. 21.5.1. 21.5.2. 21.5.3. 21.5.4.	Пункти і підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
Додаток 2 до Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах (розділ II)	Додаток II до Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах (розділ II) (п. 3 ст. 4)	Римські цифри включено відповідно до прийнятої систематики.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		Назву правового акта і додатків слід змінити, як було запропоновано вище із міркувань, викладених вище.
МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ У РОБОЧИХ ЗОНАХ, ЩО ВЖЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА МОМЕНТ НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ЦИХ МІНІМАЛЬНИХ ВИМОГ	МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ У РОБОЧИХ ЗОНАХ, ЩО ВЖЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА МОМЕНТ НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ЦИХ МІНІМАЛЬНИХ ВИМОГ	Назву правового акта і додатків слід змінити, як було запропоновано вище із міркувань, викладених вище.
1. Загальні положення	1. Загальне положення	Це лише одне положення.
1. Роботодавець повинен створити для кожного працівника здорові і безпечні умови праці, враховуючи випадки, коли цього вимагає специфіка робочих зон, або характер діяльності, обставини або наявність небезпеки.	1.1. Обов'язки роботодавців, викладені у цьому Додатку, застосовуються у всіх випадках, коли цього вимагають специфіка робочих зон, характер діяльності, обставини або наявність небезпеки.	Для кращого узгодження з п. 1 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС.
2. Стійкість і міцність	
1. Конструкція і міцність будівель та споруд, призначених для розміщення робочих зон, повинні відповідати їх призначенню, зокрема забезпечувати: справний робочий стан устаткування і захисних пристроїв у робочих зонах, сприятливі умови для усунення виявлених несправностей, які можуть негативно вплинути на безпеку і здоров'я працівників.	2.1. Конструкція, міцність і стійкість споруд, в яких розміщені робочі зони, повинні відповідати характеру їх використання.	Для кращого узгодження з п. 2 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
3. Електричне обладнання	3. Електричне обладнання та установки	Електрична установка передбачає фізичну роботу, що полягає в монтажі електричних систем у будівлі. Електрична система в контексті будівлі – це мережа провідників і обладнання, призначена для безпечного

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		транспортування, розподілу та перетворення електричної енергії від пункту доставки або генерації до різних навантаж навколо будівлі, які споживають цю енергію. Отже, поняття «електрична установка» є ширшим, ніж поняття «електричне обладнання». Перше з них охоплює друге. Крім того, заголовок у Додатку I(3) до Директиви 89/654/ЄЕС – «Електричні установки».
1. Електричне обладнання не повинно бути джерелом небезпеки пожежі або вибуху.	3.1. Електричне обладнання та установки не повинні бути джерелом небезпеки пожежі або вибуху.	Обґрунтування щодо електричних установок див. вище. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
2.....	3.2.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
3. При застосуванні електрообладнання і захисних пристосувань слід враховувати напругу, вплив зовнішніх факторів, а також фахову кваліфікацію осіб, що мають доступ до деталей обладнання.	3.3. При застосуванні електрообладнання і установок, а також захисних пристосувань слід враховувати напругу, вплив зовнішніх факторів, а також фахову кваліфікацію осіб, що мають доступ до деталей обладнання і установок.	Обґрунтування щодо електричних установок див. вище. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви.
4.....	3.4.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
5.....	3.5.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
4.Шляхи евакуації і аварійні виходи	4. Аварійні шляхи і аварійні виходи	У Додатку I(4) до Директиви 89/654/ЄЕС мається на увазі не просто будь-який шлях виходу або звичайний маршрут – «шляхи евакуації». Там фактично маються на увазі саме аварійні шляхи і аварійні виходи.
1. Шляхи евакуації, аварійні виходи і підходи до них повинні бути вільними від будь-яких предметів, надавати можливість	4.1. Аварійні шляхи і аварійні виходи повинні бути вільними і надавати можливість	Для кращого узгодження з пп. 4.1. Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункт перенумеровано.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони і мати належні позначення (сигнальними кольорами, дороговказами, написами, знаками безпеки тощо) відповідно до Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року №1262 (далі – Технічний регламент).	найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони.	Питання щодо позначень безпеки та здоров'я конкретно розглядатиметься у пп. 4.9 і 4.10 (див. нижче).
2. Всім працівникам повинна бути забезпечена можливість у випадку небезпеки швидко і при максимальній безпеці залишити свої робочі місця.	4.2. Роботодавець повинен забезпечити, щоб у випадку небезпеки працівники могли швидко і якомога безпечніше евакуюватися з усіх робочих місць.	Для кращого узгодження з пп. 4.2. Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункт перенумеровано.
3. Кількість, розташування і розміри шляхів евакуації і аварійних виходів визначаються відповідно до використання, облаштування і розмірів робочих зон, а також максимально можливої кількості осіб, що можуть там перебувати відповідно до ДБН В.2.2-28:2010 „Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення”, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 грудня 2010 року № 570 (далі - ДБН В.2.2-28:2010).	4.3. Кількість, розташування і розміри аварійних шляхів і аварійних виходів визначаються відповідно до використання, обладнання, планування і розмірів робочих зон, а також максимально можливої кількості осіб, що можуть там перебувати, згідно з застосовними нормативними актами з безпеки та здоров'я на роботі.	Обґрунтування щодо «аварійних шляхів і аварійних виходів» див. вище. «Облаштування» робочої зони – недостатньо конкретний термін, який також відображає таку обставину, як наявність робочого обладнання. Крім того, слід згадати застосовні нормативні акти з БЗР, не зазначаючи їх конкретно (тому що вони можуть змінюватися з часом). Також змінено нумерацію підпункту.
4. Двері аварійних виходів повинні відкриватись назовні і зачинятись так, щоб при необхідності будь-яка особа могла легко і швидко їх відкрити без застосування додаткових засобів.	4.4. Двері аварійних виходів повинні відкриватись назовні. 4.5. Двері аварійних виходів повинні зачинятись або закріплюватись так, щоб при необхідності будь-яка особа могла легко і швидко їх відкрити в екстреній ситуації.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС. Пункти було поділено з метою покращення чіткості та полегшення посилань.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Не допускається застосовувати, як двері аварійних виходів, розсувні двері і двері, що обертаються.	4.6. Не допускається застосовувати, як двері аварійних виходів, розсувні двері і двері, що обертаються.	
6. Аварійні виходи не можна замикати на ключ.	4.7. Аварійні виходи не можна замикати на ключ.	Для покращення чіткості та систематики.
5. Шляхи евакуації, аварійні виходи і підходи до них повинні бути вільними від будь-яких предметів, надавати можливість найкоротшого шляху на зовнішній простір або до безпечної зони і мати належні позначення (сигнальними кольорами, дороговказами, написами, знаками безпеки тощо) відповідно до Технічного регламенту.	4.8. Аварійні шляхи і аварійні виходи, а також шляхи пересування і двері до них повинні бути вільними від будь-яких предметів, щоб ними можна було безперешкодно скористатися в будь-який момент.	Для покращення чіткості шляхом розбивки цього положення на стільки підпунктів, скільки потрібно для того, щоб кожна правова норма була викладена в окремому підпункті, що полегшить розуміння і посилання. Також для кращого узгодження з пп. 4.5. Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, змінено нумерацію підпунктів.
Знаки безпеки повинні бути стійкими до впливу погодних умов, добре видними і, за необхідності, виготовленими із застосуванням люмінесцентних фарб, світловідбивних матеріалів, штучного освітлення з метою забезпечення їх візуалізації.	4.9. Аварійні шляхи і аварійні виходи повинні мати позначення відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС.	
	4.10. Позначення, згадані у попередньому підпункті, повинні бути розміщені у відповідних місцях і бути стійкими.	
Шляхи евакуації і аварійні виходи, а також проходи і двері, що ведуть до них не повинні бути зайняті сторонніми предметами, так щоб була можливість без перешкод скористуватись ними у будь-який момент.	Слід видалити	Слід видалити тому, що це вже передбачено у п. 5 вище (запропонований пп. 4.8).
7. Шляхи евакуації і аварійні виходи мають забезпечуватися евакуаційним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок.	4.11. Аварійні шляхи і аварійні виходи мають забезпечуватися аварійним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок.	Див. вище обґрунтування щодо «аварійних шляхів і аварійних виходів». Фраза «Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників.	Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників.	сутінків у разі перебування в приміщеннях працівників» видалена, тому що це освітлення буде необхідним у всіх випадках, де у робочій зоні немає природнього освітлення або воно слабе, а не просто з настанням сутінків.
	4.12. Аварійні шляхи і аварійні виходи, які потребують підсвічування, мають забезпечуватися аварійним освітленням відповідної інтенсивності на випадок відключення основного освітлення.	Як у п. 4.7 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС, важливо забезпечити автономне освітлення аварійних шляхів і аварійних виходів на випадок відключення основного освітлення.
5. Виявлення вогню і боротьба з пожежами	
1. У робочих зонах відповідно до розмірів і призначення приміщень, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних матеріалів, максимально можливої чисельності працівників повинні бути передбачені засоби для гасіння пожеж і, за необхідності, засоби для виявлення вогню і сигналізації про тривогу. Рівень пожежної безпеки робочих зон, приміщень та інженерного устаткування повинен відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року № 252/26697, та інших нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.	5.1. Робочі зони 5.2. Рівень пожежної безпеки робочих зон, приміщень та інженерного устаткування повинен відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року № 252/26697, та інших нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункти поділено для покращення чіткості та полегшення посилання.
2. Неавтоматичне обладнання для пожежогасіння повинно бути легко доступним і простим у використанні.	5.3. Неавтоматичне обладнання для пожежогасіння повинно бути легко доступним і простим у використанні.	Для кращого узгодження Додатка II із Директивою 89/654/ЄЕС і кращої узгодження із національним правовим актом, яким

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>Вони повинні мати позначення чи знаки відповідно до Технічного регламенту.</p> <p>Ці позначення повинні бути стійкими і наноситись на відповідних місцях.</p>	<p>5.4. Неавтоматичне обладнання для пожежогасіння повинно мати позначення відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС.</p>	<p>транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або здоров'я на роботі.</p> <p>Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункти поділені для покращення точності формулювання і полегшення посилання.</p>
	<p>5.5. Позначення, згадані у попередньому підпункті, повинні бути стійкими і наноситись на відповідних місцях.</p>	
<p>3. Неавтоматичне обладнання для гасіння вогню повинно перебувати в легкодоступному місці і бути зручним для використання.</p> <p>Таке обладнання повинно мати позначення відповідно до положень Технічного регламенту.</p> <p>Ці позначення повинні бути стійкими і нанесеними у належних місцях.</p>	<p>Видалити.</p>	<p>Цей підпункт повністю видалено, тому що точно співпадає з попереднім підпунктом.</p>
<p>6. Вентиляція закритих робочих приміщень</p>	<p>6. Вентиляція закритих робочих зон</p>	<p>У Директиві застосовується термін «робочі зони», а не «виробничі приміщення» - див. визначення у ст. 2 Директиви 89/654/ЄЕС, а також п. 6 Додатка II до неї.</p>
<p>У закритих робочих приміщеннях повинні бути встановлені оптимальні та допустимі мікрокліматичні умови з урахуванням граничних допустимих концентрацій</p>	<p>6.1. У закритих робочих приміщеннях повинні бути встановлені оптимальні та допустимі мікрокліматичні умови з урахуванням граничних величин виробничої експозиції та</p>	<p>«Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин» у термінології безпеки та здоров'я на роботі – це «граничні величини виробничої експозиції» (ГВВЕ)¹⁰.</p>

¹⁰ Директива Ради 98/24/ЄС від 7 квітня 1998 року про захист здоров'я і безпеку працівників від ризиків, пов'язаних із хімічними речовинами на роботі (чотирнадцята окрема Директива у значенні параграфа 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01998L0024-20190726&from=EN>), з останньою зміною, внесеною Директивою Комісії (ЄС) 2019/1831 від 24 жовтня 2019

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>шкідливих речовин, характеру робочого процесу і фізичних потреб організму працівників з розрахунку на максимально можливу їх кількість під час роботи відповідно до передбаченого технологічного процесу.</p> <p>У разі застосування вентиляційних пристроїв, вони повинні підтримуватися в нормальному технічному стані.</p> <p>Будь-які порушення у системі вентиляції повинні відображатись попереджувальними знаками.</p>	<p>фізичних умов, що ставляться до працівників, відповідно до технологічного процесу.</p> <p>6.2. У разі застосування вентиляційних пристроїв, вони повинні підтримуватися в нормальному технічному стані.</p> <p>6.3. Будь-які порушення у системі вентиляції повинні відображатись системою контролю, яка видаватиме попереджувальні знаки.</p>	<p>Вислів «...і фізичних потреб організму працівників з розрахунку на максимально можливу їх кількість під час роботи відповідно до передбаченого технологічного процесу» є не дуже добре зрозумілим. Імовірно, переклад не дуже вдалий. У будь-якому разі п. 6 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС має на увазі, що слід урахувати фізичні умови, що ставляться до працівників.</p> <p>Перевіряти наявність порушення повинна система контролю, як зазначено у п. 6 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Попереджувальні знаки самі по собі не становлять систему контролю порушень. Наприклад, які б це були попереджувальні знаки, крики працівників?</p> <p>Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункти перенумеровано для покращення точності формулювання і полегшення посилання.</p>
<p>7. Температура в приміщеннях</p>	<p>.....</p>	

року, якою встановлено п'ятий перелік орієнтовних граничних величин виробничої експозиції згідно з Директивою Ради 98/24/ЄС та внесено зміни до Директиви Комісії 2000/39/ЄС (текст з урахуванням ЄЕЗ) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019L1831>); важливо також подивитися Регламент (ЄС) №1272/2008 Європейського Парламенту і Ради від 16 грудня 2008 року про класифікацію, маркування і пакування речовин і сумішей, яким внесено зміни та скасовано Директиви 67/548/ЄЕС і 1999/45/ЄС та внесено зміни до Регламенту (ЄС) №1907/2006 (текст з урахуванням ЄЕЗ)(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02008R1272-20201114>).

Формулювання положення проекту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
1.	7.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС. Крім того, підпункти поділені для покращення точності формулювання і полегшення посилання.
2. У приміщеннях для відпочинку, для чергового персоналу, їдальнях, приміщеннях санітарно-побутового призначення і для надання домедичної допомоги температура повинна відповідати призначенню цих приміщень.	7.2. У приміщеннях для відпочинку, для чергового персоналу, їдальнях, приміщеннях санітарно-побутового призначення і для надання домедичної допомоги температура повинна відповідати повинна бути адекватною конкретному призначенню цих приміщень.	У редакції п. 7.2 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС використано формулювання « <i>повинно відповідати [correspond to] конкретному призначенню цих приміщень</i> », як також зазначено у формулюванні такого самого положення у Додатку I проекту правового акта. Конкретно кажучи, температура, яка лише має відповідати призначенню цих приміщень, - це дуже розпливчате і не придатне для роботи формулювання, якому бракує чіткості та об'єктивності. Також підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
8. Природне і штучне освітлення приміщень	
1.....	8.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
2.....	8.2.	
11. Двері і ворота	9. Двері і ворота	У проекті правового акта має місце помилка в нумерації – за п. 8 «Природне і штучне освітлення приміщень» відразу йде п. 11 «Двері і ворота», а пункти 9 і 10 випущено. Отже, було потрібно перенумерувати цей пункт. Крім того, підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
1.....	9.1.	
2.....	9.2.	
10. Небезпечні зони	
1. Якщо характер виконуваної роботи передбачає наявність у робочих зонах	10.1. Якщо у робочих зонах наявні небезпечні зони, у яких через характер роботи існує	Для кращого узгодження з п. 10 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС, а також із

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>небезпечних зон, у яких існує ризик падіння працівників, або падіння на них предметів, ці місця, за можливості, повинні бути устатковані пристроями, що запобігатимуть потраплянню до цих зон працівників, які не мають на це повноважень.</p> <p>Для захисту працівників, що за характером своєї роботи повинні входити в небезпечні зони, повинні бути вжиті відповідні заходи захисту.</p> <p>Небезпечні зони повинні бути позначені добре видимими позначеннями відповідно до Технічного регламенту.</p>	<p>ризик падіння працівника або предметів, за можливості ці місця повинні бути устатковані пристроями, що запобігають потраплянню до цих зон працівників, які не мають на це повноважень.</p> <p>10.2. Для захисту працівників, які уповноважені входити у небезпечні зони, повинні бути вжиті відповідні заходи захисту.</p> <p>10.3. Небезпечні зони повинні бути позначені добре видимими позначеннями відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС.</p>	<p>національним правовим актом, яким транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або здоров'я на роботі.</p> <p>Крім того, підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС, забезпечивши також, щоб кожна правова норма була викладена в окремому підпункті, що покращить точність і полегшить посилання.</p>
<p>11. Приміщення і зони для відпочинку</p>	<p>11. Приміщення для відпочинку і зони для відпочинку</p>	<p>Це не просто приміщення, а приміщення для відпочинку – див. п. 11 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС.</p>
<p>1. Якщо цього вимагають міркування безпеки або охорони здоров'я працівників, зокрема з огляду на характер діяльності або наявність понаднормової кількості працівників, їм необхідно забезпечити легкодоступне приміщення для відпочинку або відповідну зону для відпочинку.</p> <p>Це положення не застосовується, якщо працівники працюють в управлінських приміщеннях або робочих приміщеннях з аналогічними умовами праці, що забезпечують рівноцінний відпочинок під час перерв.</p>	<p>11.1. Якщо цього вимагають міркування безпеки і здоров'я працівників, зокрема з огляду на характер діяльності або наявність понаднормової кількості працівників, їм необхідно забезпечити легкодоступне приміщення для відпочинку або відповідну зону для відпочинку.</p> <p>11.2. Це положення не застосовується, якщо працівники працюють в управлінських приміщеннях або робочих приміщеннях з аналогічними умовами праці, що забезпечують рівноцінний відпочинок під час перерв.</p>	<p>У пункті 1 цього положення проєкту правового акта відсутні «зони для відпочинку», передбачені у п. 11.1 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС, що само по собі дуже непогано. По суті, вимагаючи наявності тільки «приміщень для відпочинку», це положення стає більш вимогливим щодо безпеки та здоров'я на роботі. Проте, у пунктах 2 і 3 цього положення «зони» згадані, що суперечить відсутності цих самих «зон» у пункті 1. Отже, можна було або додати до тексту також «зони для відпочинку», або просто видалити згадку про ці «зони» у пунктах 2 і 3, тобто залишити вимогу про постійну наявність «приміщень для</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
		<p>відпочинку». Проте, було вирішено додати «зони для відпочинку», тому що український законодавець згадав їх у пунктах 2 і 3.</p> <p>Замінити «безпеки або охорони здоров'я» на більш коректне «безпеки та здоров'я» з причин, роз'яснених вище.</p> <p>Крім того, підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС, а також розділити, забезпечивши, щоб кожне правове положення було викладено в окремому підпункті, що покращить точність і полегшить посилання.</p>
2. Кімнати і зони для відпочинку повинні бути устатковані столами і сидячими місцями з спинками.	11.3. Кімнати для відпочинку і зони для відпочинку повинні бути устатковані столами і сидячими місцями з спинками.	Це не просто зони, це зони для відпочинку – п. 11 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС.
3. В кімнатах і зонах для відпочинку повинні бути вжиті належні заходи для захисту тих, хто не палить, від тютюнового диму.	11.4. В кімнатах для відпочинку і зонах для відпочинку повинні бути вжиті належні заходи для захисту тих, хто не палить, від тютюнового диму.	Це не просто зони, це зони для відпочинку – п. 11 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
4.	11.5.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
12. Вагітні жінки і матері-годувальниці	
1.	12.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
13. Санітарні приміщення	
	13.1. Приміщення для переодягання і шафи, що замикаються	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
1.	13.1.1.	Пункти та підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
2.: 1).....	13.1.2.: 13.1.2.1.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
2) 3)	13.1.2.2. 13.1.2.3.	
3. Шафи для спецодягу і шафи для особистого одягу повинні бути роздільними, якщо цього вимагають обставини (наявність небезпечних речовин, вологи, бруду).	13.1.3. Шафи для спецодягу робочого одягу повинні бути відокремлені від шаф для особистого одягу, якщо цього вимагають обставини (наприклад, наявність шкідливих речовин, вологості, бруду).	У пп. 13.1.2 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС зазначено робочий одяг, а не спецодяг. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
4.	13.1.4.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
	13.2. Душові приміщення, туалети та рукомийники	Для покращення структури та систематики правового акта з метою посилення чіткості та полегшення розуміння.
5. Робочі місця повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники, якщо це вимагається характером їхньої роботи, мали у своєму розпорядженні душові, розташовані поруч. Робочі місця повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники мали поблизу спеціальні приміщення із достатньою кількістю туалетів та рукомийників.	13.2.1. Робочі місця Робочі зони повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники, якщо це вимагається характером їхньої роботи, мали у своєму розпорядженні душові, розташовані поруч. 13.2.2. Робочі місця Робочі зони повинні бути обладнані таким чином, щоб працівники мали поблизу спеціальні приміщення із достатньою кількістю туалетів та рукомийників.	Неможливо обладнати робочі місця таким чином, щоб працівники користувалися душовими, розташованими поруч. Душові можуть навіть бути розташовані поблизу робочих місць, але ті об'єкти, що можуть бути обладнані душовими, - це робочі зони. Робочі місця в жодному разі неможна обладнати душовими. Пам'ятайте, що робочі зони включають робочі місця – див. п. 13.2.1 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС, а також для покращення чіткості формулювання.
6.	13.2.3.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
7.	13.2.4.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.
8.	13.2.5.	Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>14. Засоби для надання домедичної допомоги</p>	<p>14. Обладнання засоби для надання домедичної допомоги</p>	<p>З цього питання заголовки положення у п. 14 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС – «Обладнання для надання першої допомоги», а не «Засоби для надання першої допомоги». Отже, в цьому положенні Директиви мається на увазі реальне «обладнання для надання першої допомоги», а не «засоби» - серед яких навіть може не бути обладнання для надання першої допомоги.</p>
<p>1. Робочі зони повинні бути обладнані засобами для надання домедичної допомоги. Ці засоби повинні мати позначення відповідно до Технічного регламенту та бути легкодоступними.</p>	<p>14.1. Робочі зони повинні бути обладнані засобами обладнанням для надання домедичної допомоги.</p> <p>14.2. Ці засоби Це обладнання для надання домедичної допомоги повинно мати позначення відповідно до постанови КМУ «Про затвердження Мінімальних вимог до забезпечення знаками безпеки та здоров'я на роботі», якою до внутрішньої правової системи транспоновано Директиву Ради 92/58/ЄЕС.</p>	<p>У цьому положенні в Директиві мається на увазі, що матеріали/обладнання для надання першої допомоги повинні бути наявними в різних місцях однієї й тієї самої робочої зони, на додаток до приміщень для надання першої допомоги. Отже, вони є не «засобами» - серед яких навіть може не бути обладнання для надання першої допомоги, - а реальним обладнанням для надання першої допомоги – див. п. 14 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Слід також урахувати практичну можливість виконання цієї вимоги на мікро- і малих підприємствах.</p> <p>Крім того, зміна необхідна для кращого узгодження Додатка II з національним правовим актом, яким транспонується Директива Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або здоров'я на роботі. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС, а також для покращення точності формулювання.</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
<p>15. Працівники з обмеженими можливостями</p>	<p>.....</p>	
<p>1. Робочі місця повинні бути організовані таким чином, щоб у разі необхідності вони відповідали потребам працівників з обмеженими можливостями. Це положення стосується, зокрема, дверей, проходів, сходів, душових, рукомийників, туалетів, якими користуються працівники з обмеженими можливостями, або робочих площадок, на яких вони безпосередньо працюють.</p>	<p>15.1. Робочі зони і робочі місця повинні бути організовані таким чином, щоб у разі необхідності вони відповідали потребам працівників з обмеженими можливостями.</p> <p>15.2. Попереднє положення стосується, зокрема, дверей, проходів, сходів, душових, рукомийників, туалетів та робочих місць, якими користуються працівники з обмеженими можливостями, або робочих площадок, на яких вони безпосередньо працюють.</p>	<p>Для цілей Директиви 89/654/ЄЕС (ст. 2) «робоча зона» – це місце, призначене для розташування робочих місць, у приміщенні підприємства та (або) установи, будь-яке інше місце на території підприємства та (або) установи, до якого працівники мають доступ під час виконання своєї роботи. У цьому випадку, звичайно, робочі місця також слід адаптувати до потреб працівників з обмеженими можливостями. Проте, основна мета, яка мається на увазі, - необхідність адаптації робочих зон до потреб цих працівників, причому в такому ступені, що в другому пункті цього положення згадані всі складові робочої зони – зокрема й робочі місця – котрі повинні бути адаптовані. Якщо б це були просто «робочі місця», то другий пункт цього положення не мав би сенсу – див. п. 15 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви, а також для покращення точності формулювання.</p>
<p>16. Рух пішоходів і транспортних засобів</p>	<p>.....</p>	
<p>1. Робочі місця, розташовані на відкритому повітрі, а також у середині приміщення, повинні бути організовані таким чином, щоб пішоходи та транспортні засоби могли рухатися, не наражаючись на небезпеку.</p>	<p>16.1. Робочі місця, розташовані на відкритому повітрі, а також у середині приміщення, повинні бути організовані таким чином, щоб пішоходи та транспортні засоби могли безпечно рухатися, не наражаючись на небезпеку.</p>	<p>Важливо наголосити також на забезпеченні безпеки руху, а не просто на відсутності небезпеки – п. 16 Додатка II до Директиви 89/654/ЄЕС. Підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.</p>

Формулювання положення проєкту правового акта	Рекомендоване формулювання	Обґрунтування
17. Робочі місця на відкритому повітрі (спеціальні положення)	
1.: 1) 2) 3) 4)	17.1.: 17.1.1. 17.1.2. 17.1.3. 17.1.4.	Пункти та підпункти слід перенумерувати згідно з логікою Директиви 89/654/ЄЕС.

ЛІТЕРАТУРА

- EU, & Ukraine. (2014). *Association Agreement between the European Union and its Member States and Ukraine*. *Official Journal of the European Union*, L-161(2014-02-29), 1–2137. Available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529(01)&from=EN)
- European Commission. (2004). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions on the practical implementation of the provisions of the Health and Safety at Work Directives 89/391 (Framework), 89/654 (Workplaces), 89/655 (Work Equipment), 89/656 (Personal Protective Equipment), 90/269 (Manual Handling of Loads) and 90/270 (Display Screen Equipment)*, Brussels, 05.02.2004, [COM\(2004\) 62 final](#)
- European Commission. (2012). Evaluation of the impact of the Workplace Directive 89/654/EEC (pp.136 ff.) based on a generic evaluation methodology [available at <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=8761&langId=en>].
- European Commission. (2017). Evaluation of the Practical Implementation of the EU Occupational Safety and Health (OSH) Directives in EU Member States - Directive concerning minimum safety and health requirements for the workplace [available at <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=16936&langId=en>].
- European Council. (1989a). Directive No. 89/391/EEC, of 12 June 1989, concerning the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01989L0391-20081211&from=EN>
- European Council. (1989b). *Council Directive 89/654/EEC of 30 November 1989 concerning the minimum safety and health requirements for the workplace (first individual directive within the meaning of Article 16 (1) of Directive 89/391/EEC)*, available at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31989L0654>
- European Council. (2019). Consolidated text of Council Directive of 30 November 1989 concerning the minimum safety and health requirements for the workplace (first individual directive within the meaning of Article 16 (1) of Directive 89/391/EEC) (89/654/EEC) [Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01989L0654-20190726>]
- European Parliament and European Council. (2007) Directive 2007/30/EC of the European Parliament and of the Council of 20 June 2007 amending Council Directive 89/391/EEC, its individual Directives and Council Directives 83/477/EEC, 91/383/EEC, 92/29/EEC and 94/33/EC with a view to simplifying and rationalising the reports on practical implementation [Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2007/30/oj/eng?locale=en#>].
- European Parliament. (2014). Resolution No. 2013/2112(INI), of 14 January 2014, on effective labour inspections as a strategy to improve working conditions in Europe. Available at: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2014-0012>
- ILO. (2021). *Draft Law “On Occupational Safety and Health of Workers”, of the Ministry of Development of Economy, Trade and Agriculture - Summary of the 3rd set of recommendations on its better alignment with International and European Labour Standards and best practices.*

- EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_774341/lang--en/index.htm
- ILO. (2020). *Labour Inspection. On-line training series on International and EU Labour Standards - Background paper*. EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_751583/lang--en/index.htm
- ILO. (2019a). *Observation (CEACR) - adopted 2019, published 109th ILC session (2021), concerning application of Conventions 81 and 129 in Ukraine*. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:4024791:NO
- ILO. (2019b). *Roadmap for alignment of the Ukrainian legislation on working conditions with the EU legal framework*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/publications/WCMS_689391/lang--en/index.htm
- ILO. (2019c). *White Paper on EU Directives and Reform of OSH and Labour Relations’ Legislation*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/publications/WCMS_689355/lang--en/index.htm
- ILO. (2018a). *Brief notes on the main aspects of the alignment between Ukrainian national legislation and selected EU directives*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/events/WCMS_633189/lang--en/index.htm
- ILO. (2018b). *National Occupational Safety and Health Profile of Ukraine*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/enhancing-labadmin-ukraine/events/WCMS_627038/lang--en/index.htm
- ILO. (2018c). *Ukrainian Labour Inspection Legal Framework - Analysis and Recommendations*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_632756.pdf
- ILO. (2017a). *Observation (CEACR) - adopted 2017, published 107th ILC session (2018), on the conclusions of the CAS on the application of Conventions Nos 81 and 129 by Ukraine*. Available at: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:3499370:NO
- ILO. (2017b). *Guidelines and Recommendations to the Concept on the Reform of the National System for Occupational Risk Prevention and Promotion of OSH*. EU-ILO Project “Enhancing the Labour Administration Capacity to Improve Working Conditions and Tackle Undeclared Work”. Available at: https://www.ilo.org/budapest/WCMS_618934/lang--en/index.htm
- ILO. (2013a). *Labour inspection and employment relationship*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---

[lab_admin/documents/publication/wcms_217603.pdf](#)

- ILO. (2013b). *Labour inspection and undeclared work in the EU*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_220021.pdf
- ILO. (2011). *Labour administration and labour inspection, Report V to the 100th Session of the International Labour Conference*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@relconf/documents/meetingdocument/wcms_153918.pdf
- ILO. (2010a). *Labour Inspection: what it is and what it does? - A guide for employers*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/instructionalmaterial/wcms_141400.pdf
- ILO. (2010b). *Labour Inspection: what it is and what it does? - A guide for workers*. International Labour Office (LAB/ADMIN). Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/instructionalmaterial/wcms_141403.pdf
- ILO. (2006a). *Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention, 2006 (No. 187)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENTID:312332:NO
- ILO. (2006b). *Strategies and practice for labour inspection (Issue November)*. International Labour Office. Available at: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/gb/docs/gb297/pdf/esp-3.pdf>
- ILO. (2006c). *Labour Inspection*. Report III (Part 1B) - Third item on the agenda of the 95th Session of the International Labour Conference. International Labour Office. Available at: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc95/pdf/rep-iii-1b.pdf>
- ILO. (2005). *C 81 Labour Inspection Convention and C 129 Labour Inspection (Agriculture) Convention* (International Labour Organization (ed.)). International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_108570.pdf
- ILO. (2003). *Fundamental rights at work and international labour standards*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_087424.pdf
- ILO. (1981). *Occupational Safety and Health Convention, 1981 (No. 155)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C155
- ILO. (1969a). *Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969 (No. 129)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100::NO:12100:P12100_ILO_CODE:C129:NO
- ILO. (1969b). *Labour Inspection (Agriculture) Recommendation, 1969 (No. 133)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R133

- ILO. (1947a). *Labour Inspection Convention, 1947 (No. 81)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C081
- ILO. (1947b). *Labour Inspection Recommendation, 1947 (No. 81)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100::NO:12100:P12100_ILO_CODE:R081:NO
- ILO. (1923). *Labour Inspection Recommendation, 1923 (No. 20)*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R020
- ILO. (1958). Model code of safety regulations for industrial establishments for the guidance of governments and industry [Available at: https://www.ilo.org/safework/info/standards-and-instruments/codes/WCMS_218458/lang--en/index.htm].
- Levine, D. I., Toffel, M. W., & Johnson, M. S. (2012). Randomized Government Safety Inspections Reduce Worker Injuries with No Detectable Job Loss. *Science*, 336(May), 907–911. Available at: <http://science.sciencemag.org/content/336/6083/907.full.pdf+html>
- Niskanen, T., Louhelainen, K., & Hirvonen, M. L. (2014). An evaluation of the effects of the occupational safety and health inspectors' supervision in workplaces. *Accident Analysis and Prevention*, 68, 139–155. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.aap.2013.11.013>
- Richthofen, W. Von. (2002). *Labour Inspection: a guide to the profession*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@safework/documents/publication/wcms_108665.pdf
- Rodríguez, Arsenio Fernández. (2020c). *A Study on Labour Inspectors' Careers*. Geneva, Switzerland: International Labour Office. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_739165.pdf
- Santos, A.J.R., Santos, S.P., Amado, C.A.F. et al. (2020). *Labor inspectorates' efficiency and effectiveness assessment as a learning path to improve work-related accident prevention*. *Ann Oper Res* 288, 609–651. Available at: <https://doi.org/10.1007/s10479-019-03287-y>
- Suard, L. M. (2016). Prevention as an instrument for proper and safe work. *International Congress on Safety and Labour Market*. Available at: <http://www.icslm.com/geral.php?id=7&lang=PT>
- Takala, J. (2005). *Introductory Report: Decent Work – Safe Work*. International Labour Office. Available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-moscow/documents/genericdocument/wcms_312093.pdf
- Tösiine, H., & Wedege, N.-P. (2013). *Measuring Performance of the Occupational Safety and Health Function - A Handbook for Labour Inspectorates*. International Association of Labour Inspection (IALI). Available at: <https://www.iali-aiit.org/resources/2013-316927-IALI-A-Handbook-for-Labour-Inspectorates-Measuring-Performance-of-the-Occupational-Safety-and-Health-Function.pdf>